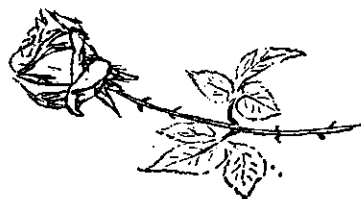

Z OBSAHU:

- Liturgický kalendár na august
- V pravidelnom cykle článkov o svätoch našej vlasti píše dr. E. Korba o sv. Svoradovi a Beňadikovi
- Redakčný úvodník ponúka podnetné myšlienky k praktickému uskutočňovaniu v našom každodennom živote
- Duchovnými úvahami do čísla prispeli: M. Durkán, ThLic. J. Seman, M. Potocký, dr. J. Bubán, J. Erby, Fr. Dancák, T. Fedorenko, M. Skála a i.
- Recenziu literárne-historického zborníka k počte sv. Cyrila poskytol nášmu časopisu prof. dr. V. Bartúněk
- V rubrike Z dejín našich farností prinášame pohľady do dejín farností: Nižná Rybnica, Zbehnov a Hačava
- prom. historik A. Frický informuje o reštaurovaní cirkevných pamiatok
- Básne: P. Lukáčová a M. Quoist
- Štvrté pokračovanie reportu Š. M. Raslavického o Jánovi XXIII. a sochárovi Manzú
- Správy zo života Cirkvi vo svete a u nás
- Rubriky: Liturgický život, Ekumenizmus, Naša mládež, Knihy a Kultúrne rozhľady

Obrázok na tejto titulnej stránke je reprodukciou najnovšieho reliéfu sv. Cyrila a Metoda. Jeho autorom je akad. maliar Mikuláš Klimčák, známy ilustrátor našej Liturgie, osvedčený maliar cyrilometodských námetov a chrámovo-náboženských obrazov. Obrazový reliéf sv. Cyrila a Metoda je možno dostať v predajniach Diela.

51000

VII. Sv. Svorad a Beňadik

2. aug. 11. nedeľa po sv. Duchu. (1 Kor 9, 2–12; Mt 18, 23–35; Hl. 2). Na príklade lakomého, neľudského a chamtivého sluhu, ktorý vedel získať u svojho pána veľké odpustenie, ale nechcel odpustiť svojmu spolupracovníkovi oveľa menší dlh — ukazuje nám náš Vykupiteľ potrebu odpúšťania. Byť tvrdým k iným a nevedieť odpúšťať je cestou, ktorá vedie k záhube. „Tak i Otec môj nebeský urobí vám, ak neodpustíte zo srdca každý svojmu bratovi!“

6. aug. Premenenie Pána. (2 Pet 1, 10–19; Mt 17, 1–5).

9. aug. 12. nedeľa po sv. Duchu. (1 Kor 15, 1–11; Mt 19, 16–26; Hl. 3). Stretnutie bohatého mládenca s Kristom, učiteľom najbohatšieho duchovného života, poučilo nielen tohto zvedavca, ale i zástup, ktorý ho sprevádzal a taktiež aj všetkých nás, načúvajúcich Spasiteľovým slovom po takmer 2-tisícročnom časovom odstupe. Pripomínajú nám, že cesta kresťanskej dokonalosti nespočíva v bohatstve. „Lahšie je tave prejsť uchom ihly, ako boháčovi dostať sa do kráľovstva nebeského.“

15. aug. Uspenie Bohorodičky. (Filip 2, 5–11; Lk 10, 38–42; Hl. 27–28). Význačný mariánsky sviatok, ktorý slávia aj v západnej cirkvi v ten istý deň ako Nanebovzatie P. Márie.

16. aug. 13. nedeľa po sv. Duchu. (1 Kor 16, 13–24; Mt 21, 33–42; Hl. 4). V podobnení o nájomníkoch vinice Syn Boží zdôrazňuje svoje poslanie, ktoré spočíva v jeho vykupiteľskom diele. Chce spasť všetkých, ale nie všetci to chcú prijať. Takým je ťažko ponúkať najsladšie dary jeho spasiteľského posolania. Neodmietame ho svojou ľahostajnosťou a neláskou aj my?

20. aug. Sv. Samuela, proroka.

21. aug. Sv. Tadeáša, apoštol'a.

23. aug. 14. nedeľa po sv. Duchu. (2 Kor 1, 21–24; 2, 1–4; Mt 22, 1–14; Hl. 5). „Mnoho je povolaných, ale málo vyvolených“ — hovorí záver dnešného evanjelia. I my sme povolaní k nebeskej svadobnej hostine a máme zo všetkých svojich síl usilovať o to aby, sme boli aj vyvolení. Milosť povolania sme dostali od Boha, naše vyvolenie je v našich rukách, v našom živote, v našich myšlienkách, slovách a skutkoch.

25. aug. Sv. Bartolomej, apoštol.

29. aug. Sťatie hlavy sv. Jána Kr.

30. aug. 15. nedeľa po sv. Duchu. (2 Kor 4, 6–15; Mt 22, 35–46; Hl. 6). Najvyšší Boží príkaz je jednoduchý, stručný, ale aj bohatý obsahom. „Milovať budeš Pána Boha ... a bližného ako seba samého!“ Už vtedy, keď ho Boží Syn citoval zvedavým a vždy pokúšajúcim farizejom, zdôraznil, že na tomto prikázaní stojí „celý zákon i proroci“. Áno, na tomto základnom a najhlavnejšom príkaze stojí naša veľkosť, naše čisté kresťanstvo, naše šťastie pozemské i večné!

A. K.

K ďalším jasným svetlám našej vlasti patria sv. Svorad a Beňadik. Ich životopisný náčrt zaznamenal už v 2. pol. XI. st. páfkostolský biskup Maurus, ktorý ich osobne poznal, najmä sv. Svorada. Pripomínajú ich aj dve svätoštefanské legendy (z konca 11. a zo začiatku 12. st.), ďalej dejiny poľského kronikára Jána Długosza, dokument vratislavského biskupa Rudolfa a napokon bohatá a živá tradícia.

Dr. J. Hodál v štúdií O svätcoch starej Nitry (Kultúra, č. 6–7 ročník 16, str. 345 a nasl.) uvádza o ich pôvode, že prišli k nám z Poľska. „Výslovne tvrdia to o obidvoch staré pramene a rovnako hľadá to o obidvoch stará tradícia.“ Sv. Svorad (poľský Świerad) pochádzal podľa toho z Opatoviec pri ústí Dunajca do rieky Visly. Tu sa narodil a prežil už ako pustovník svoje mladé roky. Pred koncom prvého tisícročia opustil rodné mesto a zvolil nové miesto svojho pustovníčenia blízko dnešnej osady Tropia. Dr. Hodál v cit. článku spomína svoju osobnú návštevu tohto kraja (r. 1928) a píše, že na sviatok týchto našich svätcov, ktorým je zasvätený miestny starobylý chrám, koná sa v Tropii veľká a slávnostná púť, na ktorú prichádzajú veriaci z celého blízkeho okolia. „Spievajú sa nábožné pesničky o nich milo mi je pripomenúť, že v jednej z nich, ktorá sa začína slovami: „Świeradzie Świety“ spomína tamajší ľud i nás „bratov Slovákov“, ako nám totiž slúžil sv. Svorad tiež za príklad.“

Podľa tradície sv. Svorad mal aj učeníkov, ktorí tam zostali aj potom, keď on sám odišiel na Slovensko. Živá a vďačná pamäť tamajšieho ľudu spomína dvoch: Urbana a Justa. Pravdepodobne v Tropii pripojil sa k sv. Svoradovi aj sv. Beňadik. Presný dátum ich príchodu do našich krajov nevieme. Maurova legenda prezrádza iba toľko, že to bolo za čias vlády sv. Štefana, t. j. v rokoch 997–1038. Podľa rôznych konštrukcií historických prameňov uvádzajú sa roky 1000 až 1001.

Po príchode na naše územie vstúpili obaja do benediktinského kláštora na hore Zabor pri Nitre. Z legendy sa dozvedáme, že Svorad pri vstupe do kláštora dostal meno Andrej. Dostal povolenie i naďalej viesť pustovnícky život. Odobral sa na Skalku pri Trenčíne, kde zostal až do svojej smrti okolo r. 1030. Tu viedol odriekavý život, naplnený prácou v lese i prísny umŕtvovaním tela a sebazapieraním. Po jeho skone pri vyzliekaní našli okolo jeho tela omotanú refaz, ktorou sa trýznil. Časť tejto refazy dal zoborský opát Filip, ktorý bol pri jeho vstupe do kláštora i pri jeho skone a pohrebe, biskupovi Maurovi, autorovi legendy o sv. Svoradovi. Tento ju zas venoval kniežaťu Gejzovi. Mŕtve telo svätca pochovali v bazilike sv. Emmeráma na nitrianskom hrade.

O pôsobení Svoradovho druhu Beňadika nemáme presné údaje. Dr. Hodál o tom píše: „... on za ten čas žil väčšinou v zoborskom kláštore, ale občas zdržieval sa aj u svojho majstra na Skálke a bol mu vtedy druhom v pustovníckom živote.“ Po Svoradovej smrti odhodlal sa pokračovať v nasledovaní svojho učiteľa. Odobral sa na Skalku, kde žil 3 roky v podobnom odlúčení a práci ako sv. Svorad. Tu ho prepadli lupiči, ktorí tušiac bohatú korisť, vyvlekli ho z jaskyne, zahrúdili a mŕtve telo hodili do Váhu. Legenda hovorí o tom, že telo nevyšlo hneď na povrch. Nad miestom, z ktorého svätca zhodili do vody, vyseďaval orol a tak upozornil na miesta, kde ležal mučeník. Beňadikovo telo potom pochovali k sv. Svoradovi. Toto všetko stalo sa v posledných rokoch vlády sv. Štefana, teda v r. 1034–36. Za svätcov boli vyhlásení r. 1083. Ich telesné ostatky v rôznych dobách mali rôzne osudy. R. 1674 biskup Pálffy dal pre ne vyhotoviť malú striebornú, umelecky veľmi cennú rakev, v ktorej sú dodnes uložené a relikviár je v Nitre na hrade v pamätnom kostolíku sv. Emmeráma.

Na záver nie je možné nespomenúť veľmi pozoruhodný historicko-kritický pohľad na osobnosť sv. Svorada, ktorý podáva najnovšie v Zborníku Nové obzory č. 11, ročník 1969 Jozef Kútnik v štúdií: O pôvode pustovníka Svorada. Autor v tomto obsažnom a obsiahlom pojednaní predkladá výklad, ktorý nevylučuje, že sv. Svorad bol rodákom z Liptova. V závere svojej štúdie prof. J. Kútnik píše: „Vtedy a tam to nebola nijaká zriedkavosť a výnimočnosť. Začiatkom XI. st. v Liptove predsa už niekoľko pokolení muselo žiť pravidelným kresťanským životom, ba z Liptova si benediktíni boli už odchovali niekoľko pokolení eremitov. A J. Kútnik pokračuje: „... je isté, že Svorad na rozdiel od Benedikta, mal akýsi „slovanský“ kurz. Rozšírenie jeho kultu sa až nápadne zhoduje s hranicami štátu po rozpade ríše: Nitra, Olomouc, Vislica, Olava. Doteraz sa predpokladalo, že Svorad patrí ešte k epoche Cyrilo-metodejskej, jeho zjav ju akosi zakľučuje a je jej veľmi dôstojným finále. Veď vo časnom stredoveku saskosť všeobecne pokladala za maximálnu kultúrnu métu. A tu Svorad dosiahol. Na ňu boli hrdí nielen jeho spolubratia, hlavne opät materského kláštora, ale aj prostí ľudia, ako to badať z Maurovej správy o posmrtných zázrakoch, sprostredkovaných Svoradovým zásahom. Konečne máme svojho pomocníka, taký je podtón toho rozprávania. Sama spontánita ľudového kultu Svorada ako svätého ešte pred oficiálnou kanonizáciou ukazuje, že rodákom bol blízky, bol jedným z nich.“ (cit. dielo str. 76).

Zaslúžnú a veľkú popularizačnú prácu v šírení a upevňovaní úcty sv. Svorada a Beňadika u nás vykonali aj mnohé spisy Jozefa Braneckého. Má zostať aj naďalej našim trvalým záujmom a povinnosťou, aby ich pamiatka oživala vo vedomí našich veriacich a prinášala svoje bohaté povzbudzujúce ovocie v našom uvedomení a aktívnom nábožensko-duchovnom živote!

Dr. EMIL KORBA

Konsolidácia v nás a medzi nami

Konsolidácia je svojim pôvodom cudzie slovo, ale v súčasnosti nemôže a nesmie nikomu z nás byť cudzím pojmom. Posledné vydanie Slovníka cudzích slov (Bratislava 1965, str. 588) vysvetľuje jeho latinský pôvod a slovenský význam: ustálenie, upevnenie, opravenie, úprava.

Stretávame sa s ním v dnešnom živote veľmi často, ale nie veľmi často si uvedomujeme svoju povinnosť, nielen tomuto výrazu rozumieť, ale tiež jeho význam a povinnosť z toho vyplývajúcu aj pochopiť a uskutočňovať. Ak si myslíme, že je to výmysel našej prítomnosti, mylíme sa v tom, že neuznávame jeho potrebu. Mýlíme sa ak si myslíme, že niet čo konsolidovať. Povrchný pohľad prináša povrchné pozatky. Ide však o pohľad do vnútra, o pohľad do mnohých rozháraných pomerov, ktoré nás tiesnia v našom vlastnom živote, v našom prostredí, v našich farnostiach, rodinách, v našich vzájomných vzťahoch. Ak sa nad nimi uvedomelejšie zamyslíme, objavíme zrazu veľké pole našej vlastnej pôsobnosti.

Objaviteľská činnosť sama osebe je síce záslužná, ale musí byť aj osočná. Nestačí vedieť o nedostatkoch, problémoch, ťažkostiach. Tie treba vedieť objaviť v sebe! Budeme ich vedieť odstraňovať? Je tu niekoľko prostých otázok, ktorých odpoveď spočíva v našom postoji, porozumení, veľkorysosti, добрôte srdca a statočnosti ducha. Znovu uvažujeme nad tým, ale aj nad tým, ako budeme napomáhať tomu, aby náš príspevok bol pozitívny a prospieval nielen nám, ale aj iným, nielen našej prítomnosti, ale i našej budúcnosti.

Nepodceňujeme tieto myšlienky! Nie sú nepotrebné, nečasové, ale práve naopak! Nezabúdajme, že veľké, vznešené a šľachetné myšlienky sú schopní uskutočniť len veľkí, vznešení a šľachetní ľudia. Stavajme sa takými ešte dnes a nielen pre dnes, ale i na zajtra, na všetky dni, ktoré stoja pred nami a približujú nám radostnú, spokojnú a krásnu budúcnosť. A túto všetci bez výnimky máme právo, ale aj povinnosť spoluvytvárať!

Red.

ČO NÁM NAJVIAC CHÝBA?

Herodes Veľký sa raz pýtal jedného muža v kráľovskej spoločnosti: „Kto si Ty?“ Neznámy muž mu odpovedal: „Nevidíš môj odev, som filozof!“ Nato dostal odpoveď od kráľa: „Odev filozofa vidím, ale skutočného filozofa nevidím!“

Všetci pokrstení majú na sebe nezničiteľné znamenie kresťana, majú „odev“, ktorým je Kristus. A možno povedať, že tomuto odevu zodpovedá ich život? Sme ozaj nasledovníkmi Krista, po ktorom nosíme aj meno? Uvedomujeme si, že sme dieťatkami Božími, zrodení v nesmiernej láske Boha živého na Kalvárii? Uvedomujeme si, že sme dielom lásky Božej? Uvedomujeme si, že Boh pre nás našiel miesto vo svojom Srdci v tóni kríža a poznamenal nás znamením lásky, v ktorej sám seba dal za vzor?

Koreň zla a nedorozumení je takmer vždy v nedostatku lásky. Ak má byť ľudstvo zachránené, potrebuje ľudí, ktorí by vedeli zasvätiť svoj život láske, pravda takej lásky, ktorá nehľadá výhody pre seba „Milovať svojho brata, znamená volať ho tajomne a dôrazne a prebudiť ho jemu samému do sveta ľudí tým, že mu dáš život, a to život lásky!“ (Quoist).

Máme odev kresťana, ale chýba nám kresťanská láska! Sme názvom kresťania, ale Kristus často nie je v nás. Vieme sa modliť, ale bez lásky. Vieme pekne hovoriť, ale bez účinnej lásky! Slova Krista vyznávame, ale svojimi činmi ho popierame. Chýba nám pravá Kristova láska, v mene ktorej sa rozširovala Kristova viera. Prvých kresťanov ani nepýtali natoľko prirodzené zázraky, ako pevné puto lásky! Táto láska nám dnes chýba, aby sme pochopili jeden druhého, aby sme pomohli jeden druhému niesť svoj kríž v zmysle príkazu apoštola Pavla. „Kto sa nazdáva, že môže žiť v dokonalejšom zhode s inými a nemusí pritom zakúsiť nijakú mrzutosť alebo nepríjemnosť, že mu nebudú odporovať a ho obťažovať, ten má veľmi málo skúseností o skutočnom živote. Zabúda, že nie sme čistí duchovia, lež viazaní k hmote!“ (P. Gabriel). Liek proti týmto samozrejým ťažkostiam životným nám podáva sv. Augustín slovami „nech sa rozšíria priestory lásky!“ Toto nám chýba, aby sme vedeli chápať sa navzájom, jeden druhého porozumieť a jeden druhému poslúžiť!

Zamyslíme sa nad touto skutočnosťou a urobme patričné opatrenia vo svojom živote, aby láska Kristova ostávala vždy medzi nami. Len v láske je naša sila, len v láske je naša záchrana! „Kristus nežiada od nás veľké činy, len oddanosť a účinnú lásku“, hovorí sv. Tereza. „Pravá horlivosť je výsledok pravej a účinnej lásky,“ zdôrazňuje sv. Augustín.

Napokon sa odvolávam na myšlienky a slová L. Müllera, ktorý spomína mnohých kresťanov, katolíkov, aj duchovných, ktorí opustili všetko pre Krista. Svoj majetok rozdelili chudobným, seba pribili na kríž denného kresťanského života, obliekli na seba duchovné rúcho, stali sa hlásateľmi Kristovho evanjelia. Stali sa možno martýrmi rehoľnej disciplíny, vzormi v zachovávaní všetkých predpisov a vynikli horlivosťou v duchovnom a rehoľnom živote, ale čo im to všetko pomohlo, keď sa stali a postatmi lásky!

Preto pri každom utrpení, pri každej obeti a pri každej horlivej apoštolskej i kresťanskej činnosti pripomínajme si slová apoštola Pavla. „Čo by som hovoril jazykmi ľudskými i anjelskými ... a čo by som vydal svoje telo tak, aby som zhorel, a nemal by som lásky, nič mi neosoží!“ (1 Kor. 13, 1–3).

Človek naplnený láskou je pozorný, jemnocitný, má súcit s inými, je srdečný, dobrotivý a prístupný, nie je však sentimentálny a nie je príliš citlivý na svoju osobu. Je veľkodušný. Jeho veľkodušnosť prehliada malichernosti, nepriazeň a odpor iných. Dokáže prekonať aj odmietavý postoj druhých a je priateľský aj k tým, ktorí ho urážlivo posudzujú. Len láska je dosť silná, aby prekonala nezhody a nepriateľstvo. Láska je nervovým centrom vznešeného, nezištného, zrelého a vyrovnaného človeka, ktorý je preniknutý láskou, podobnou láske Kristovej. Jeho starostlivosť sa rozpína na celý svet. V modlitbe pamätá na veci, ktoré hýbu svetom, na medzinárodné záležitosti, na víťazstvo pravdy v každom odbore!

Kiež sa každý z nás dopracuje k takejto osobnosti Kristovej lásky, ktorá robí prácu ľahkou, obetu príjemnou a jednotlivca i spoločnosť šťastnou.

Mikuláš Ďurkán

NAJČASOVEJŠIA VÝZVA

„O miri vseho mira... Hospodu pomolimsja“ (Zo začiatku Liturgie sv. Jána Zl.)

„Za mier na celom svete, za blaho a rozkvet všetkých Božích cirkví a za zjednotenie všetkých — k Pánovi po modlíme sa!“ — Znáte veľmi dobre túto prosbu zo začiatku sv. služby Božej. Jej prvé slová prosia za pokoj, mier. Carovné je slovom pokoj, mier... Veľa sa o ňom dnes hovorí, píše, ba aj manifestuje. Usporiadávajú sa mierové kongresy, schôdze, rokovania... Každý totiž túži po trvalom a bezpečnom mieri. lebo len v mieri je možná pozitívna, tvorivá práca, ktorou sa zabezpečuje krajší a radosný zajtrajšok jednotlivca i celej spoločnosti. Za trvalý a celosvetový mier sú naše mestá i dediny, všetok náš ľud.

Azda najvýraznejšie za mier hovoria zriční. Túto myšlienku vyslovil otec Riquet a povedal známu pravdu. Lebo reč zriční je strašná. Poznali sme to na vlastných skúsenostiach za druhej svetovej vojny. Milióny ľudí zahynuli v kráteroch strašných výbuchov, prekliatych bômb a ostatného ničivého pôsobenia vojnovnej hystérie. Ľudia ostali bez prístrešia, nik nebol ušetrený.

Veľkým výkričníkom proti vojne sú predovšetkým mŕtvi. Louis Enrich v knihe, ktorá vyšla po vojne, keď o nej píše, podáva v hrubých obrysoch bilanciu ľudských strát. Udáva tieto čísla: 14 450 000 zabitých vojakov a dôstojníkov, 29 650 000 ranených, 2 680 000 zabitých civilných obyvateľov obeť náletov, 3 500 000 zavraždených plynom a ohňom, 32 300 000 ostalo bez prístrešia. Ukrutnosť, sadizmus, teror je tak úzko spätý s mestami ako Mauthausen, Dachau, Buchenwald, Osvienčim, Bergen-Belsen atď. Keď sa nad týmto všetkým zamyslíme, musíme z úprimného srdca zvoliť: „Od ohňa, hladu a vojny... zachráň nás Pane.“

Prosíme a pracujeme za mier! To je pre dnešok najčasejšia výzva do svedomia všetkých ľudí na celom svete. Dnes aktuálnejšia než kedykoľvek predtým. Vyzýva nás k tomu a tak veľmi často i najvyšší veľkňaz, sv. Otec, ktorý o to nielen prosí, ale nám to aj prikazuje a svojím osobným príkladom ukazuje, že boj za mier na celom svete je našou spoločnou a veľmi vážnou povinnosťou.

Odstraňujeme zo svojho života všetky prejavy nezdôstanlivosti, nedorozumenia, nenávisť a sebecka. To je prvý krok k tomu, aby mier nastúpil svoju víťaznú cestu k našim srdciom, k našim domovom i k všetkým ľuďom dobrej vôle.

Th. Lic. JÁN SEMAN

Klebetný jazyk

Sťažovala sa mi matka dvoch detí, že jej manžel začína navštevovať krčmu. Prosila ma, aby som ho napomenul.

Stretol som ho ešte v ten deň na ulici. Keď som mu začal dohovárať, povedal mi: Príďte dnes večer k nám!

Prišiel som. Dievčatko už sladko spinkalo, chlapca držal otec na rukách. Ihneď vzal synčeka kabátik a požiadala ma: Spočítajte na ňom gombíky!

Nebol ani jeden.

Tak vidíte, — povedal, — žena ho zapína sponkami. Stokrát som ju prosil, aby prišla na kabátik gombíky, lebo nechcem, aby moje dieťa chodilo ako žobrákovo. Nemá na to čas. Ale za klebetami pôjde na druhý koniec dediny i v zime a v daždi. A mňa to tak zlostí, že sa tratím z domu.

Bohužiaľ, sú matky a manželky, pre ktoré klebety sú prvé; všetko ostatné príde až potom. Dom majú v neporiadku, dieťa neobriadené, jedlo zavčasu nepripravené. Aký div, že nejeden manžel i pri dobrej vôli necíti sa doma príjemne, začne vyhľadávať krčmu, a to sa nikdy nekončí dobre. Často sa to stane takej rodine osudným.

Nemenej zla prinášajú klebetné jazyky druhým rodinám. Otierajú sa o nevinných ľudí a ošpinia ich tak, že to ťažko zniest. Sejú nešvár najmä medzi mladých manželov a otravujú, ba neraz i zničia ich sny o rodinnej idyle. Klebetnica tne nemilosrdne svojím jazykom, bez toho, žeby si uvedomila, že to druhého bolí. Robí to s takým spokojným svedomím ako lasica, čo sa vrhne na kurča, aby mu vycicala krv. Jej radosťou je, že ničí druhým radosť zo života.

Ale opovázte sa povedať proti takým ľuďom jediné slovo. Skúsite, že i tí, čo šliapu česť celej dediny, vo vlastnej cti vldia svoj poklad jediný. Spustia vám dlhú reč o cti, bez ktorej sa nevyplatí žiť. Budú vás obviňovať že ste ich pripravili o šťastie celého ich života. No, hodnota cti ich blízkych im neľdže na um.

Ako milo by sa žilo v našich rodinách nebyť toho moru. V mnohých domoch je všetko, z čoho by mohol kvitnúť radosný život. Len jedno tam chýba: pokoj od klebetného jazyka. Kedy v nich bol ten pokoj, stratili by sa spomedzi našich susedov i hnevy, ktoré patria k čiernym stránkam života miest i dedín.

Liek na to nám poskytne občasné rozjímanie o umučení nášho Spasiteľa. V duchu si ho predstavme, ako stojí pred veľradou, kde falošný svedkovia sa usilujú naznačovať dôkazy, že je hodný smrti. S odporom sa odvracame od snahy zničiť nevinného. Pamätajme, že niečo z takej snahy je v každej klebete.

Dr. Ján Bubán

Krvavé stopy

Ziaci išli do školy. Zastali pod vysokým stromom a pozerali krvavé stopy. Ich spolužiak, Ľuboš padol z vysokej výšky. Zlomil si obe ruky a nad okom si rozbil kosť. Mal aj otras mozgu. Prišla sanitka a odviezla ho do nemocnice. Deti boli poplašené a smutné. Malá Táňa poznamenala: — „Pozrite, aká krv!“ — „Tak mu bolo treba“, dodala jej kamarátka Janka. „nemal sa škriabať na strom a vyberať vtáčkov!“ — „Pán Boh ho potrestal“, hovorí Táňa. Krvavé stopy pod stromom boli výkričníkom pre deti neškriabať sa ľahkomyselne na stromy.

...

Na ceste je veľa áut. Cesta zapchatá. Havarovala motorka. Narazila do nákladného auta. Na motorke sedeli dvaja. Jeden sa zabil na mieste, druhého odviezli v bezvedomí do nemocnice. Krvavé stopy ostali na betónke. Výstraha pre šóferov! Opatrne jazdiť! A nepreháňať v rýchlosti!

...

Miško P. sa šiel kúpať. Vybral sa sám. Vyzliekol sa a hodil sa do vody. Chcel odmerať, aká hlboká je voda. Chlipol, prúd ho vzal a začal sa topiť. Mal však veľké šťastie. Na brehu stál pastier, ktorý sa dival, ako Miško bojuje s vlnami. Hodil sa za ním a zachránil ho. Vylial z neho vodu a Miško začal normálne dýchať. Ale bál sa domov, že doštane výprask.

...

Nezabúdajme na piate prikázanie božie, ktoré znie takto: Nezabíjaj! Kto hazarduje svojím životom a tak sa vydáva do nebezpečenstva, stratiť ho alebo poškodiť si na zdraví, dopúšťa sa krivdy na svojom tele a hreší proti piatemu prikázaniu.

Chlapec hazarduje životom, keď ide do hlbkej vody a nevie plávať, šófer nesmie jazdiť v podnapitom stave a nesmie prekročiť predpísanú rýchlosť, musí zachovávať pravidlá dopravy.

Nezabúdajme, že Pán Boh od nás žiada, aby sme si šetrili zdravie, a ne hazardovali svojím životom!

MICHAL POTOCKÝ

Úsmev nestojí nič a prináša mnoho. Obohacuje toho, kto ho prijíma, a neochudobňuje pritom toho, kto ho dáva. Trvá len chvíľku, ale spomienka naň je niekedy večná.

V únave prináša odpočinok, v znechutení vracia odvahu, v smútku je potechou a pre každú príležitosť je prirodzeným liekom.

P. FABER

„Sluhovi Božiemu (služobníci Božej)... podáva sa pre-
drahé, presväté a prečisté telo a krv Pána a Boha a Spa-
siteľa nášho Ježiša Krista na odpustenie jeho hriechov
a pre život večný.“

Isteže najkrajším a duchovne najvyšším prejavom nášho náboženského života je časté, ba denné pristupovanie k Svätosti oltárnej, k sv. prijímaniu. Naším zrkadlom nech je prítomnosť Božského Spasiteľa, Ježiša Krista vo Svätosti oltárnej a v protiklade naše slová, naše skutky, náš spôsob života.

„Zbožné duše“, za také ich majú druhí, za takých sa sami považujú, napriek častému, ba dennému spájaniu sa so Svätostným Spasiteľom, dopúšťajú sa chýb, omylov, nepravostí, konajú zlo... Ved' sú tiež len ľudia, nedôslední, nedokonalí, hriešni, teda nie anjeli! Niektorí si uvedomujú svoje slabosti, chyby a nedostatky hneď, iní pozdejšie, často až pri následkoch zla... Uprímná ľútosť a poctivá snaha zlo v sebe i na vonok sa javiace, odstrániť a prekonať, slávia víťazstvo Božej svätostnej prítomnosti v ich srdciach! Je to vplyv Božej milosti, spolupráce človeka s ňou, výsledok vžitej viery, ktorej prejav nie je len vonkajším formalizmom, ale sústavným zápalom o vyššie duchovné méty.

Ziaľ, aký rozpor vzniká, keď napriek Božej prítomnosti vo Svätosti v srdciach prijímanie boží pre nich len púhom formálnym aktom, aktom samoúčelným, ktorý nepreniká do vnútrajška ľudskej bytosti... Zdá sa, že mnohí si svoj formalizmus ani dostatočne neuvedomujú a ani sa nestarajú o to, či ich konanie a spôsob života sú v súlade s požiadavkami viery. Také negatívne javy najsvätejšieho aktu znižujú jeho zmysel a účelnosť na minimum a miesto blahodarného požehnania vzbudzujú len pohoršenie... Pre nič iné, len pre povrchnosť v ponímaní duchovného života!

T. Fedorenko

SV. LITURGIA je zo všetkých prostieb a milostí plnou mierou najmocnejšou podporou a nevyčerpatelným pokladom Božieho bohatstva. Ona má byť stredobodom nášho života.

Mnohí si ľahko berieme povinnosť zúčastniť sa na sv. liturgii.

Cirkev tak málo žiada od nás: v nedeľu a vo sviatok tú krátku hodinku venovať Pánu Bohu a ročne aspoň raz vo veľkonočnom čase sa duševne očistiť a prijať Telo Pána. Toto je naskutku minimum! A či náš Spasiteľ si nezaslúhuje, aby sme si naňho častejšie pomysleli a boli vďačnejší? Aká nesmierna láska vyvierá z Božského Srdca k nám, nevďačným, že sa natoľko ponížil – z lásky k nám – keď vzal na seba ľudské telo a pretrpel tie najväčšie muky! Môžeme ostať ľahostajní, keď počujeme jeho slová: „Toto je moje Telo, ktoré sa za vás obetuje,“ a „Tento kalich je nová zmluva (založená na) mojej Krvi, ktorá sa za vás vyleje.“ (Lk. 22, 19–20.)? Nie! Jeho slová sú stále platné a záväzné!

Odvďačme sa mu a prosme ho, aby prišiel do našich srdiec a vyprosme si milosť, aby ostal u nás. V jeho milosti sladko je spočívať.

Nebuďme nevďačními, navštevujme ho častejšie. Potom jeho kráľovstvo zavládne nad nami a jeho pokoj sa udomácní medzi nami!

J. ERBY

POLYJELEJ

(Chváľte meno Pána! Aleluja)

V tomto krátkom článku pozrieme sa do nášho liturgického kalendára – tipikona (ústavu), aby sme vedeli, kedy sa spieva „Polyjelej“ – pieseň „Chvalite imja Hospodne, Aleluja“!

Pieseň „Polyjelej“ spieva sa:

a) Na sviatky „Pána“ Hospodské, sviatky Bohorodičné (Mariánske) a tiež na veľké sviatky svätých cez celý rok, keď sa spieva aj „Veličanie“.

b) Ďalej „Polyjelej“ spieva sa na nedeľných utierňach, počínajúc od nedele: „Povýšenie sv. kríža“ (14. september) do 20. decembra a tiež od 20. dec. až do 14. januára (oddanie sviatku Bohozjavenia). Okrem tu uvedených sviatkov „Polyjelej“ sa nespieva, keď veľký sviatok nemá predpísaný „POLYJELEJ“.

Po tzv. oddaní sviatku „Bohozjavenia“ (14. január – nový štýl (starý štýl) 27. január) „Polyjelej“ spieva sa vo všetky nedele, t. j. do nedele syropôstnej. Tu je treba ešte podotknúť, že v nedeľu o mánostratnom synovi, v nedeľu mäso pôstnu a v nedeľu syropôstnu k piesni „Polyjelej“ berie sa k dvom žalmom (134, 135) ešte aj predspev „Na rikach vavilonských“ (Na riekach babylonských).

V druhej nedeľe sa „Polyjelej“ nespieva, vyjmúc sviatkov „Pána a Mariánskych“, ako aj veľkých svätých, keď tento sviatok pripadne na nedeľu.

M. Merva

Na snímke Antona Petrašoviča vidíme detailný záber pekného obrazu s liturgickým motívom. Je to detail oltárnej ozdobnej plachty, ktorá sa nachádza na hlavnom oltári chrámu Božieho v Sačurove.

SCHVÁLENÝ LITURGICKÝ TEXT nás viaže, nesmieme ho svojvoľne meniť. Často sa stáva, že z nevedomosti, z porvchnosti alebo z ľahkomyselnosti meníme text a tým dopúšťame sa chýb, neuvedomujeme si, že niekedy práve opačný význam dostane veta alebo slovo.

Pozbieral som niekoľko skomolenín po našich farnostiach. Pozrime si niektoré nepresnosti vo vyslovovaní textov našich liturgii kantormi a veriacimi. Najprv staroslovanský text

Hneď na začiatku liturgie v druhom protispeve je krásna hymnická pieseň, také skrátené vierovyznanie: „Jedinorodnyj.“ Už pri začiatkových slovách sa dopúšťame hrubých chýb. V osnove je: „Jedinorodnyj Syne i Slove Božij.“ Na niektorých miestach spievajú: „Syj Sloven Božija“, teda: namiesto Synu — ten, za Slovo — Sloven (Slovení žijú v Juhoslávii) a miesto Božie — Božia. To, že sa význam slova zmení, je pochopiteľné, lebo nerozumejú textu, ale žeby sa aj rod zmenil, to mi nejde do hlavy. Veď predsa každý z nás má jazykový cit a nemôže pomiešať rody ako napr. Maďar, v ktorého reči nerozlišujú sa rody. Tá skomolenina v slovenskom preklade by vyznela asi takto: „Ten Sloven Božia!“ Syna zameníme ukazovacím zámenom, Slovo národnosťou o prídavné meno mužského rodu Boží, na ženský rod.

V zádušnej omši bohorodičnik, hlas 8. „Tebe i stinu“ spievajú „Tebe i stynu“; čiže namiesto steny — pravdu. V preklade: V tebe máme hradbu (ochranný múr) a prístav. Miesto toho spievajú: V tebe máme pravdu a prístav. Ďalej tiež tam medzispev, hlas 6. „Duši ich vo blahách vodvorats'a“. Text nemeniteľný v množnom počte. Co však robia naši kantori? Keď je služba sv. za muža, slová menia: „Duša jeho... vodvorats'a“; za ženu: „Duša jej... vodvorats'a“. Už keď, mali by spievať „Duša jeho (jej vodvorits'a“). (V jednotnom čísle.) V preklade by znelo: Duše ich sa ubytujú, a to zamenia na Duša jeho (jej) sa ubytujú. Pritom niektorí sa chlúbia, že rozumejú Cyrilovej reči.

A ešte jeden zlatý kliniec! Za zomrelých namiesto Dostojno je „Spasi upovajustich na ta Mati nezachodimaho Solnca.“ Zamieňajú hlásku a zo Slnka utvoria slonka. Slonka znamená elefantika (malého slona) a Solnca je Slnka. Tu už potom je veľmi vážny rozdiel vo význame.

Podobná chyba sa vyskytuje pri spievaní vianočného tropára: Tebi klaňatis'a Sloncu pravednomu.

Pri spievaní Trojsvätého vynechávajú „j“. Má byť Sv'atýjBože, sv'atýj Kripyki, sv'atýj Bezsmertnyj.

V cherubínskej piesni lžej cheruvimo namiesto lže cheruvimy, a „otverzim pečal' miesto otveržim (s mäkčeňom) pečal'. Miesto zanechajme, odložme, odhodíme, nahradzujú nesprávne „upevňujme!“

Pieseň Sv'at, sv'at, sv'at vyslovujú „svjat“ s mäkčeňom, čiže prídavné meno svätý zamenia slovesom v rozkazovacom spôsobe svät!

V Dostojno jest miesto správneho „bez sravenia Serafim“ užívajú: bez soraflenija Serafin. Miesto neporovnateľne (bez porovnania) skomolenina, čo neviem ani preložiť.

Na niektorých farnostiach už v materinskej reči odbavujú bohoslužby, na viacerých miestach iba Čítanie, Evanjelium, Verím a Otče náš. Ziaľbohu aj tu som už spozoroval nesprávnosti. Tam, kde je zavedená materčina, najčastejšie počuť odpoveď: Pane, zmiluj sa! Poznačil som si, že zvrtné zámeno sa vyslovuje jotovane „sja“, čiže: Pane, zmiluj s'a!

Pri úryvku zo Svätého písma: Čítanie z listu svätého apoštola Pavla Rimanom (Židom, Efezanom, Solunčanom) niekde vyslovujú takto: Čítaníje z listu svätého apostola (bez mäkčeňa) Pavla k Rimanom (k Židom, k Efez., k Sol.) Čítanie je čítanie a nie čítaníje, svätého má byť bez jotovania, apoštola S s mäkčeňom. Iný je význam k Rimanom ako Rimanom bez predložky; to nebudem zvlášť vysvetľovať. Smutné je, že som to pozoroval aj u takzvaných školovaných ľudí.

Sú to maličkosti, ale zaráža, že duchovní správcovia to trpia a nepoukazujú na nesprávnosti; neusilujú sa odstrániť ich. Nesmieme byť ľahostajní, nepozorní, ba azda aj nevedomí. Tie skomoleniny sa nesmú opakovať v našich cerkvách, veď liturgický text je predsa vážna vec. Ide o čistotu a presnosť bohoslužobnej reči!

Jozef Erby

Môžeme si želať len to, aby vzájomné kontakty priniesli svoje ovocie a viedli ľudí k tomu, čo svedomie ukladá všetkým....

Dr. E. C. Blake, gen. tajomník
Ekumenickej rady cirkvi

Nosím malý nalomený kríž ako symbol Krista a jeho rozdelenej Cirkvi, ktorú on predsa sám chce mať zjednotenú....

Leslie Brown, anglikánsky biskup

Pre evanjelium sa naši otcovia rozišli a odlúčili. My sa pre Evanjelium musíme opäť navzájom nájsť.

Dr. Marius Besson

Prečo milujem svoju Cirkev?

- Učí ma poznať a milovať Pána Boha.
- Predstavuje mi vykupiteľské dielo Syna Božieho. Je-žiša Krista, skrz ktoré budem spasený.
- Zoznamuje ma s pôsobením Ducha svätého, ktorý ma riadi, posilňuje a posväcuje.
- Učí ma milovať svojho bližného ako seba samého.
- Učí ma správne žiť životom kresťana — katolíka podľa Božích a cirkevných prikazov a usmernení.
- Vstupuje do môjho srdca základné cnosti života: Vieru, nádej a lásku.
- Modlitbou a sviatosťami vedie ma najistejšou cestou duchovného života k spojeniu mojej duše s Bohom už tu na zemi.
- Pre občiansky a spoločenský život žiada odo mňa poctivo a svedomite vykonávať povinnosti môjho stavu, povolania — zamestnania.
- Učením viery vyplňuje vákuum, ktoré vzniká pri ostatných poznatkoch.
- Pripomínaním večnosti, dáva pevnú hodnotu, zmysel a cieľ môjmu celoživotnému snaženiu.

TIBOR FEDORENKO

Vytrvalosť — cesta k úspechu

Spisovateľ Konrad Haemmerling v knihe „Muž, ktorý sa volal Shakespeare“ o veľkom anglickom dramatikovi W. Shakespearoví píše:

Keď začínal svoju hereckú činnosť, mal veľmi ťažké začiatky. Bola mu zverena malá úloha. Keďže nikdy predtým nehral, aj táto bola pre neho ťažkou. Veľmi ho to trápilo. Raz na kráľovskom dvore pozorál sa na jazdcov, ktorí sa cvičili v šerme. Pri neraz daromnej námahe žiakov, spote-nych od úsilia a horlivosti videl, že cesta k úspechu je i tu ťažká. Videl ako často sa nedarí to, čo sa napokon predsa podarí. Videl, že udržať sa na konskom chrbte nie je o nič ľahšie ako pohybovať sa na doskách javiska a hneď bol lepšej vôle. A výsledok? Z mladého roľníka stáva sa herec, básnik, dramatik, autor mnohých divadelných hier.

Čo človek dokáže svojou vytrvalosťou. Noe veľmi dlho stavial koráb, hoci sa mu ľudia vysmievali a predsa mu to prinieslo vďačný koniec. Krištof Kolumbus ešte ako 18-ročný pomýšľal na svoju cestu do neznámych, ďalekých krajín. Štyridsať rokov sa zaoberal svojím plánom a až ako starému sa mu podarilo vydať sa na cestu. Jeho hrdinská vytrvalosť bola korunovaná úspechom — objavením nového svetadielu.

Žiadna prekážka nie je tak veľká, aby s pomocou Božou sa nedala prekonať. Kto si z nás povedal pevne — chcem, ten prekonal už polovicu prekážky, ktoré sa mu stavajú do cesty pri dosiahnutí svojho cieľa.

To sa týka aj nášho spasenia. Byť kresťanom nie je ľahké najmä vtedy, ak ho v živote stretne niečo neprijemné. Koľkokrát na svojej ceste padá, znovu a znovu začína. A toto je potrebné, ak chceme dôjsť k vytýčenému cieľu — večnému prístavu. Treba len chcieť. K slávnym výsledkom sa ide po namáhavých cestách. o. František Dancák.

Nesmieme nevyužiť všetky dostupné prostriedky a rovnako nesmieme zanedbať ani jednu príležitosť, aby sme proces zjednocovania kresťanov účinne urychlili.

Kardinál König

Vyšiel pred nedávnom vo wüzburgskom nakladateľstve Augustinus (str. 225, cena neudaná). Zredigoval ho prof. pražskej CMB fakulty Th. a Sc. Ecl. Or. Dr. Anton Salajka. Pri naša príspevky známych čl. cyrilometodských bádateľov ako prof. Zlámalu, Tkadlíka, Kristínovej a i. Upozornil nás naň prodekan pražskej CMB fakulty prof. dr. Václav Bartůněk, ktorý pre náš časopis poslal recenziu tohto zborníka. Ako profesor cirkevnej a čl. histórie na bratskej bohosloveckej fakulte v Prahe-Litoměřiciach, doplnil svoje riadky zaujímavými a kritickými poznámkami, najmä k štúdiu prof. Zlámalu, ktoré vynímame z jeho, redakcii Slova, zaslaného príspevku:

Nás predovšetkým zaujíma najobľahlejšie a pre cyrilometodskú myšlienku najzávažnejšie a najdôležitejšie pojednanie prof. Zlámalu o vývoji cyrilometodského kultu u nás. Je to prvé a pomerne podarené zhrnutie účty k oboj svätým a geniálnym mužom, ako sa prejavilo v behu storočí. K nemu len niekoľko poznámok.

Prečo sa nešíril a nemohol šíriť kult oboj vierozvestcov v stredoveku, to azda uspokojivo ukázal francúzsky bádateľ Lapôtre v diele vydanom r. 1895 v Paríži. Na základe jeho poznámok budoval aj Ehrmann v knihe, ktorá vyšla o 3 roky neskôr. Priaznivé doklady cyrilometodskej účty v rímskom pontifikálnom archíve boli čiastočne známené, čiastočne ukryté v archíve montecassinského. Prvý podporný krok v prospech cyrilometodskej otázky pochádza od pápeža Inocenta IV. z r. 1248 a po sto rokoch od Klementa VI. To umožnilo Karlovi

Reprodukcia kresby M. Floriana

IV., že pristúpil k založeniu emauzského kláštora. O týchto otázkach sústredil bohatú literatúru V. Cinke v dizertačnej práci z r. 1969. Veľkou vzpruhou pre oživenie a šírenie účty sv. bratov zvlášť na Morave znamenal príkaz olomouckých synodálnych štatútov, vydaných V. Kráľikom z Buřenic 1. IX. 1412, ktorými sa nariaďuje svätenie sviatku Navštívenia P. Márie a sv. Cyrila a Metoda. Pomáhali i diela nemecky píšucich horliteľov na slávu oboj Solunčanov. Okrem Pfalca z Ostríc bol to neskôr aj autor cirkevných dejín Moravy Wekebrod. Nemožno zabud-

núť ani litoměřického cirkevného historika Ginzela. Vydal samostatný spis r. 1857 o dejinách slovanských apoštolov a slovanskej liturgii. České doplnky potom uverejnil r. 1871 v Casopise katol. duchovenstva. Nemecky písané štúdie i kázne šířili znalosť o svätcoch za hranicami našej zeme. Najväčšiu časť literárnej produkcie s cyrilometodskou tematikou k jubileu v r. 1863 zachytil azda v dosiaľ najúplnejšej celistvosti biskup dr. Podlaha v Bibliografii, vyd. r. 1913 v Prahe. Z cyrilometodskej ikonografie nemáme zo stredoveku (až na nálezy pri opravách kostola sv. Klementa v Ríme z r. 1859) vlastne žiadneho bezpečného zobrazenia našich svätcov. Nedá sa povedať, že známa doska z Dubečka zachycuje podobu oboj sv. apoštolov. Znalec dejín umenia dr. Wirth po veľmi povrchnom pozorovaní napísal, že by mohlo ísť „asi o sv. Cyrila a azda o sv. Metoda“. Väčšina historikov pripúšťa možnosť zobrazenia len sv. Metoda.

Zlámalovo pojednanie zcela zabúda na oslavné spisy, ktoré vyšli v r. 1963. Najmä zborník Soluňští bratři, ktorí mal medzinárodný ohlas. Dokazuje to spústa recenzií vo väčšine európskych časopisov. Časť vyšla aj v Teologickej ročenke, vydannej v NDR – Lipsko 1965 a ktorá vyjde aj po francúzsky. Na Slovensku vydali zbierku článkov s cyrilometodskými námetmi pod názvom Apoštoli Slovienov v Trnave 1963. Stručný životopis sv. Cyrila vyšiel aj po esperantsky. Medzinárodný význam oboj vierozvestcov, okrem uznania UNESCO, potvrdilo aj vlaňajšie pražské Symposium k pocte Konštantína, filozofa.

POMÁHAŤ AJ DAŤ SI POMÔCŤ

Na modrom pozadí biely križ, uprostred známe SOS a dookola amblemu nápis: V prípade ohrozenia môjho života, alebo smrti zavolajte mi kňaza.

Zrod tohoto emblému sprevádzala táto myšlienka: kresťan katolík, ktorý bude mať tento znak na aute alebo v náprsnej taške, prípadne medzi dokladmi, prosí v prípade nehody, ohrozenia života, životnebezpečného úrazu alebo havárie, aby mu zavolali kňaza. Ako kresťan sa v tejto rozhodujúcej chvíli svojho života uchádza o príhovor a službu solidarity Kristovho spoločenstva. A kto takýto znak u seba má, dokazuje zároveň, že je ochotný pomôcť, keď sa niekto iný dostane do podobnej situácie. A môže mu pomôcť, aj keď nie je nablízku kňaza. Pre tento účel veľmi dobre poslúži nasledujúca modlitba. Veriaci kresťan môže, ba je povinný poskytnúť túto službu svojim blížnym aj bez emblému.

Modlitba s umierajúcim

Bože, ty si naším otcom.

A si aj pri mne.

Áno, aj teraz, keď už ani nevidím, kam moja cesta vedie.

Tvoj Syn, náš Pán a Spasiteľ Ježiš Kristus,

rovnako prešiel temnotami smrti.

A preto som plný nádeje:

Ty všetko privedieš k dobrému koncu.

Vďaka ti za všetko dobré,

ktorého sa mi ušlo po celý môj život.

Vďaka predovšetkým za lásku dobrých ľudí.

A odpusť mi, Pane, všetko, čím som sa prevínil

voči tebe aj voči všetkým ľuďom.

Aj ja v tejto chvíli odpúšťam

všetkým a všetko.

Žehnaj, Pane, všetkým, ktorí sú mi milí a drahí.

Prived' nás všetkých do svojho

Kráľovstva,

kde niet viac zármutku ani bolesti, ale len radosť života večného. Amen.

(Z nem. prel. J. Kopec)

Nízna Rybnica

Najstarší písomný záznam o tejto farnosti ako organizačnej jednotke gr. kat. cirkvi máme vo vizitačnom protokole mukačevského biskupa z r. 1751. Na príkaz cisárovnej Márie Terézie vtedajší gr. kat. mukačevský biskup Michal Emanuel Oľšavský (biskupom bol v rokoch 1743–1767) osobne navštívil každú farnosť diecézy a vo vizitačnom protokole podal jej popis. Údaje o Níznej Rybnici sú tieto: je to dedina zemepána Ladislava Draveckého. Farnosť spravuje úbrežský farár, pretože fara je neobsadená. Farský byt pre farára nie je, majú len pozemok, avšak aj tento so súhlasom zemepána Draveckého prevzal jeden občan a zemepán namiesto toho daroval farnosti iný, väčší, pre farára a zvlášť pre kantora. Na udržiavanie farára dostala farnosť tri „kablíky“ ornej pôdy a tiež lúky, ktoré získali tým, že vyklčovali les.

K farnosti Nízna Rybnica patria filiálky: Sobrance, Komárovce, Bunkovce, Remety. Kantorom bol poddaný, zvonika nemali. Chrám zasvätený „Pokrovu P. D. Márie.“ Bol pokrytý šindľom a biskup ho našiel v dobrom stave. Mal aj všetky predpísané obrazy. Vysvätený bol archipresbyterom Jánom Kozmom. Antimens od biskupa Bizancia (biskupom bol v r. 1715–1733). kalich z cinu, rízy mali dve: svetlé a čierne, stichar jeden, cirkevné knihy všetky, ďalej mali dva zvony a slabo ohradený cintorín.

Toľko nám prezrádza vizitačná zpráva z r. 1751. V r. 1930 bola farnosť rozdelená. Jej územím prebiehala štátna hranica medzi Maďarskom a Slovenskom. Filiálka Gajdoš ostala na Slovensku a tým pripadla k farnosti Blatné Revišťa. Filiálky Blatných Revišť, Bunkovce a Remety — do Níznej Rybnice. Po druhej svetovej vojne v r. 1948 filiálky Sobrance a Komárovce vytvorili samostatnú kaplániu Sobrance. Samostatná kapláňa sa čoskoro premenila v samostatnú farnosť a prvým farárom v Sobranciach bol prof.

Emil Bokšay. Farský byt vystavali v r. 1949.

Celá pôvodná farnosť aj s ostatnými filiálkami mala pôvodne jeden chrám a to v Níznej Rybnici. Bol to veľmi starý chrám. V r. 1903 za pôsobenia Alexeja Mikitu ho rozobrali a pustili sa do stavby nového, ktorý dokončili v r. 1904. Za druhej svetovej vojny bol chrám veľmi poškodený.

V Níznej Rybnici boli štyri cintoríny. Najstarší bol „Nad jarkom“ asi 500 m od chrámu, dnes zrovnaný so zemou a niet po ňom stopy. Druhý bol oproti škole, v ňom sa už tiež nepochováva a podobne tretí bol na hradskej, dnes už tiež nepoužívaný. Kedysi sem pochovávali veriacich z vyšného konca dediny. Terajší cintorín uprostred obce bol založený v r. 1937.

Kňazmi v Rybnici od r. 1821 boli: Andrej Legéza, do r. 1833, — Ján

Nehrebecký od 1834–1851; Augustin Bácskay od 1852–1854; zomrel 6. mája 1854 ako 26-ročný, keď v Rybnici zúrila choléra. Pochovali ho na pravej strane vtedy dreveného chrámu. Keď stavali nový chrám, hrob sa dostal do vnútra chrámu a dnes sa nachádza po pravej strane oltárneho prestola. Po ňom nastúpil Juraj Legéza, ktorý

pôsobil krátko a v r. 1855 ho vystriedal Jozef Mikita, ktorý tu fararoval najdlhšie, 30 rokov. Zomrel 58-ročný. Je pochovaný v Níznej Rybnici v chráme pri oltári.

Alexej Mikita pôsobil od r. 1885 až 1907, Daniel Jenei od r. 1907–1911, Teodor Kohutič od r. 1911–1924. Tento kňaz bol neskoršie kanonikom katedrálnej kapituly v Užhorode. Eugen Melleš od r. 1924–1930, Andrej Goetze od r. 1930–1947, je pochovaný v Níznej Rybnici pred križom pri vchode do chrámu. Štefan Papp, od r. 1948.

Farnosť mala všetky Cirkevné knihy. Pri prechode frontu v r. 1944 sa stratili. Boli zachránené len: evanjelium z r. 1722, evanjelium z r. 1791, liturgická kniha z r. 1866 a kniha Epištola. V chráme v Níznej Rybnici bol miestnym duchovným S. Pappom nájdený rukopisný spevník z 18. storočia. Farnosť mala kroniku aj knihovňu, ale aj tieto knihy sa stratili.

Na základe štatistiky z r. 1948 farnosť mala spolu 1190 veriacich. Celá farnosť svätí sviatky podľa nového kalendára.

Nízna Rybnica sa spomína už v r. 1358. V priebehu celých svojich dejín níznorybnický chatár bol majetkom rôznych vlastníkov. Posledný vlastník mal väčšinu chatára do konca druhej svetovej vojny. Zemepán v posledných rokoch pred II. sv. vojnou vlastnil ešte 600 kat. jútár.

Po II. svetovej vojne pôda zemepána bola rozparcelovaná obyvateľom na stavebné pozemky a hospodárenie. Matričné knihy ukazujú, že obyvatelia tejto obce, ktorí sa do dediny prisťahovali za posledných sto rokov, pochádzali zo 71 dedín. V priebehu jedného storočia v Níznej Rybnici sa osadilo a dalo pokrstiť svoje deti 395 rodín.

Čo hovorí matrika narodených? V Níznej Rybnici za jedno storočie narodilo sa 1400 detí.

V matrike pokrstených z r. 1894 je aj táto poznámka: na hnojisku v jednom dvore našli pohodené dieťa, bolo to dievčatko. Dali jej meno Anna, a priezviskom ju menovali: Neznáma.

Čo nájdeme v matrike sobášnych? Za storočie 1850–1950 bolo v N. Rybnici 333 sobášov. V rokoch cholery nebol ani jeden. Boli to roky 1855 a 1896. Ženili sa väčšinou 20-roční s 18-ročnými.

Matrika zomrelých nám pripomína otriasajúce prípady. V r. 1848 zomrelo na choleru 9 občanov. V r. 1853 od hladu zomreli dve dievčatá, 10 a 16-ročné a podľa záznamu „nikto nevedel ani ich mená, ani odkiaľ pochádzali“. Na tuberkulózu v tomto roku zomrelo 10 občanov. V r. 1854 od hladu zomreli tri dievčatá. V strašnom roku cholery 1855 zomrelo za mesiac až 27 osôb. Matričné záznamy pripomínajú na mnohých miestach smutnú skutočnosť minulosti: veľkú detskú úmrtnosť.

Nemožno v závere pripomenúť a nezdôrazniť obetavú snáživosť miestnych veriacich, ktorú vynaložili v minulosti i v prítomnosti na zveľadenie svojho milého farského chrámu.

o. Štefan Papp

Zbehnov

Zbehnovská farnosť sa osamostatnila r. 1863. Predtým patrila pod Sečovskú Tarnavu. Miestny chrám je zasvätený apoštolským kniežatám sv. Petrovi a Pavlovi. Bol postavený v rokoch 1906 – 1907.

V minulom roku zbehnovskí farníci spolu s veriacimi filiálnej obce Maľé Ozoravce z iniciatívy svojho terajšieho duchovného správcu o. Mikuláša Magyara a vlastnou príkladnou obetavosťou previedli generálnu opravu svojho farského chrámu. Bol totiž opatrený aj novou strechou.

Duchovnými správcami zbehnovskej farnosti od r. 1799 boli: Ján Répassy do r. 1801, Mikuláš Danilovič do r. 1823, Andrej Antalóczy do r. 1834, Ján Kováč do r. 1856, Ján Ortutay do r. 1895, Ján Malcovský do r. 1912, Daniel Jenei do r. 1938 a od r. 1938 št. Puza.

Naša snímka ukazuje zbehnovský farský chrám po vlnajšej oprave.

G. K.

Hačava

Ak cestujete malebným krajom Turčianskeho Podhradia, spozorujete, že hneď za Turnou nad Bodvou otvára sa čarokrásna vstupná brána do Zadielskej doliny. Málokto vie, že niekoľko kilometrov od tejto doliny na východ preráža si paralelne iné, niemenie krásne údolie strmou cestou do pôvabnej romantickej čisto gr.-kat. dedinky Hačavy. Do začiatku prvej svetovej vojny tu nebolo žiadnej cesty. A dnes už len veľmi starý občan by vám vedel ukázať stopy úzkeho chodníčka, idúceho ponad strmý káňon, ktorým obyvatelia Hačavy udržiavali kontakt s ostatným svetom. V r. 1914 Talianski cestári prerazili skalú pod Certovým mostom a vybudovali cestu, po ktorej mohol prejsť aj volský potah. V r. 1968-69 túto cestu rozšírili. V takom prírodnom položení leží dedinka Hačava, sídlo gr.-kat. farnosti. Jej historické počiatky siahajú k r. 1648. Podľa tradície turniansky zemeľpán priviedol si do týchto nehostinných končín drevorubačov a uhliarov, ktorí tu potom natrvalo zakotvili. Zrástli s drsným prírodným prostredím i ťažkými podmienkami. Do r. 1950 počet obyvateľov presahoval číslo 800, ktoré sa však dnes značne zmenšilo. Ľudia odchádzali z tohto tvrdého kraja za prácou inde. Dnešok im tieto pracovné podmienky podstatne zlepšil. To je odpoveďou na otázku, prečo mnohí, najmä mladší sa sem už nevracajú.

Z histórie samotnej gr.-kat. farnosti zaznamenávame iba tie najdôležitejšie. Budova chrámu a fary pochádza z r. 1890 a vybudovali ich svojou vlastnou iniciatívou a pričinením samotní veriaci. Farský chrám v Hačave je zasvätený sviatku Narodenia P. Márie. Matriky sú vedené od r. 1728.

Na záver pripomeniem neobvyčajne veľký počet kňazov, ktorí tu pôsobili. Často sa stávalo, že kňaz si na svoje miesto privykol a zostával v ňom až do svojej smrti. Na Hačave pre opravdu veľmi ťažké životné podmienky bolo tomu ináč. Od r. 1828, teda za 142 rokov, vystriedalo sa tu 28 kňazov. Priemer pôsobenia bol 5 rokov.

Najnižší čas pôsobenia bol 1 rok. Najdlhšie na Hačave pôsobí terajší duchovný správca farnosti o. Ján Ižovský, ktorý je tu od r. 1961.

o. Viktor Skorodenský

*Tvrď bol ľud i príroda.
Všetky chodníky utekali
do hôr, do skál,
v ktorých zakrpatelo kričie.*

*Navôkol boli nízke chalupky
a v údolí sa krčili
zrubu pod slamou.*

*Sfarbené do divoka
južnými farbami
dávali sa drobnými okienkami
do nepriaznej jari,
ktorú vniesol žblnkotavý potočik
čistý – no boľavý
otrockými mozoľmi Hačavy.*

*A jarné slnko znovu svieti
na vrchy, lesy, údolia,
na ich krásne, drahé deti,
nádeje i sny,
ktoré oni dotvorila.*

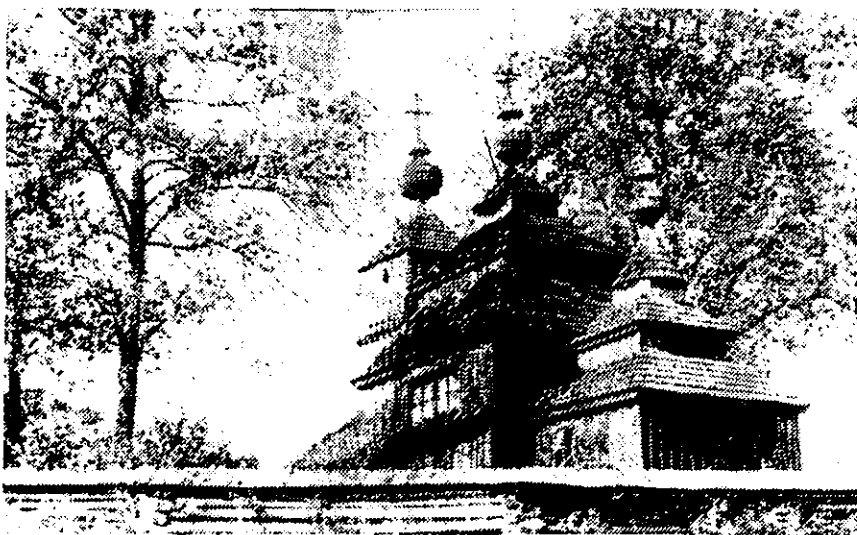
*Starý roľník i jarý mladík
hľadá si kridlo bez zášte
a zábrany.
Kridlo, čo vzlietnuť chce
a doletieť bez rany
do blaženosti tejto
i večnej.*

Hačava, jar 1970

PAVLA LUKÁČOVA

Snímky pre tieto dve strany nášho časopisu nám láskavo poskytli: o. Štefan Papp, o. Mikuláš Magyar, Mir. Skorodenský a P. Lukáčová.

Keďže zub času, nepochopenie minulosti a v mnohých prípadoch i nedocenenie zo strany užívateľov zapríčinili zlý stav našich pamiatok, je potrebné postarať sa o ich obnovu a reštaurovanie. Zákon 7/1958 ukladá túto povinnosť vlastníkom a užívateľom. Preto keď správca farského úradu, resp. cirkevný zbor zamýšľa vykonať úpravu, obnovu, alebo reštaurovanie pamiatky zapísanej v štát. zozname, je povinný oznámiť to na Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody – stredisko Prešov, ulica Rep. rád 115. Stredisko vyšle odborného pracovníka, ktorý preskúma technický stav pamiatky, vypracuje návrh na spôsob opravy a poradí pri voľbe podniku, resp. reštaurátora, ktorý je schopný a oprávnený túto prácu vykonať. Aby totiž vzácne umelecké pamiatky neboli znehodnocované neodborníkmi, stanovuje zákon, že ich môžu opravovať a reštaurovať len odborne kvalifikovaní reštaurátori alebo odborné podniky a družstvá, ktoré sú zapísané v štátnom zozname reštaurátorov. SÚPSOP – stredisko Prešov po zhodnotení významu pamiatky a po uvážení poradia naliehavosti doporučí Odboru kultúry ONV – cirk. ref. zaradenie obnovy, resp. reštaurovania pamiatky do plánu pamiatkovej starostlivosti v rámci okresu, doporučí povolenie na zbierku milodarov ap. Pri zvlášť významných kultúrnych pamiatkach zabezpečí SÚPSOP špeciálne a najmä reštaurátorské práce z centrálnych zdrojov štátnej pamiatkovej starostlivosti. Tak tomu bolo napr. pri záchrane drevených kostolíkov na východnom Slovensku, ktoré boli vyhlásené za národné kultúrne pamiatky.

Hoci sme si vedomí, že mnohé pamiatky, najmä pôvodné barokové ikonostasy z 18. storočia, ikony ap., sú ešte v zlom stave, nedoporučujeme tieto „opravovať“ svojpomocne. Naopak, neodborné „opravovanie“ bronzom a olejovými farbami ich stav len zhoršuje a v budúcnosti sťažuje ich odborné reštaurovanie. Rovnako pripevňovanie vencov z papierových kvetov a elektrických žiaroviek na pamiatky, tieto poškodzuje, neozdobuje a nijako neplní svoje poslanie. Osvetlenie ikonostasu a prestolu reflektormi spredu je efektnejšie a bezpečnejšie. Neodborná elektrická inštalácia na vyschnutej drevenej architektúre hrozí požiarom! Navrhujeme, aby milodary na tieto nevhodné ozdoby boli v budúcnosti zbierané správcom farského úradu a venované na odbornú opravu a reštaurovanie pamiatok. Aj pri oprave objektov nemôžu užívatelia – veriaci nepriložiť ruku k dielu. Za odborného vedenia pamiatkových orgánov môžu napr. konzervovať architektúru a šindľové pokrytie drevených kostolíkov. Skoro u všetkých kostolov chýba odvodnenie, takže dažďová voda podteká pod objekty. V zlom stave sú podlahy kostolov, schody, chodníky, cintoríny, oplotenie a okolie objektov. Povaly, veže a zvonice sú plné nečistoty a horľavých odpadkov, ktoré znásobujú možnosti požiaru. Kostoly nie sú vybavené ani najnutnejším protipožiarnym zariadením ap.

Veríme, že spoločnými silami sa nám podarí zachrániť, zveľadiť a zachovať budúcim generáciám dedičstvo našich otcov, ktoré predstavujú naše kultúrne pamiatky.

Alexander Frický

MODLITBA

za spokojnosť so sebou samým

(Úryvok)

Keď som bol dieťaťom, Pane, nevedel som to.

Ba ani som netušil, že možno byť unaveným,
tak veľmi unaveným zo seba samého,

že sa nakoniec vyslovíme,
že nás život oklamal.

Zažil som mnoho pokúšení.
Ale toto je najťažšie.

Stovku šanci majú ti druhí
a druhú stovku príležitostí –
ktoré sa mne nikdy nenaskytnú...

A viem, že je najvyšší čas žiť,
pretože je už neskoro snívať...

Viem však aj to,
že všetko to,
čo som vyslovil v týchto vzdychoch
sa už neuskutoční.

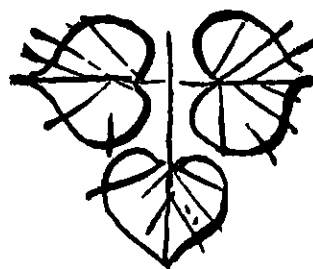
A toto vedieť, Pane, je už samo sebou osvietením.

Sny sa rozplynuli, zostáva mi len život,
ten skutočný,
ten, ktorý musím milovať.

Uspôsob ma, Pane,
aby som všetko prijal
aj seba samého,
takého biedneho, aký som.

Nechcem sa viac sužovať tým,
čo malo a mohlo byť –
a svoje šťastie
chcem nachádzať v tom,
že budem robiť to,
čo dokážem.

M. Quoist – pr. J. K.

Snímka uverejnená na tejto stránke nám predstavuje drevený kostolík nášho obradu a štýlu v Boďružali, ktorý bol kompetentnými orgánmi nášho štátu vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. Snímku k uverejneniu nám poskytol autor príspevku o ochrane pamiatok prom. historik Al. Frický zo Slov. pamiatkového ústavu v Bratislave.

4. pokračovanie

Pápež Ján stál ďalej pri obloku s rukou na pleci sochára:

— Pre tých, čo prichádzajú na námestie, moja skromná osoba mnoho neznamena. Modlíme sa spolu, vidíme sa a pozdravujeme sa. Ak oni odo mňa dostávajú trochu sily, tak aj ja od nich dostávam silu. Povieť vám ešte viac: som proste ich bratom, ktorý z vôle Pána nášho Ježiša Krista stal sa ich otcom. Ale všetko, otec či brat, závisí od Boha. Od nás, a to je dôležité, závisí či sa budeme i naďalej milovať, či budeme mocno zostávať v tom, čo nás spája odkladajúc na bok drobné záležitosti, ktoré nás môžu rozdeľovať, deliť.

Teraz sa zdalo, že nehovorí k sochárovi a svojmu krajanovi, ale k tisícovým zástupom zhromaždeným na námestí. Manzù pozrel sa dolu: boli tam už iba deti. Spozoroval ich aj pápež a usmial sa.

— Námestie je miestom zábavy pre mnohých, ktorí nemajú dvorčeka, najmä pre deti. Chcel by som otvoriť vatikánske záhrady pre všetkých, dať miesto deťom na zábavu, aby nemuseli zostať na ulici, kde je plno nebezpečenstva. Bolo by však treba zmeniť rozličné predpisy služobného poriadku a na to treba niekoho silnejšieho ako je obyčajný pápež.

Ďaleka ozvali sa hlasy: prelát Capovilla a kňaz Giuseppe blížili sa k pápežovej pracovni. Pápež Ján zostúpil rýchlo zo schodíka, ako keby sa chcel vyhnúť stretnutiu.

— Pod'me — povedal — prosím, poďte za mnou.

Manzù vyšiel za pápežom cez dvere vedľa obloka a našiel sa nečakane v spálni. Bola možná hneď spoznať, že táto izba bola pápežovým opravdivým domovom v ohromnom Apoštolskom paláci. Na stenách viseli fotografie členov rodiny, ktoré pápež Ján ukazoval rad-radom sochárovi a vysvetľoval, koho predstavujú, prechádzali od jednej k druhej začínajúc fotografiou otca s veľkými čiernymi fúzmi. Pápež zdedil po ňom ohnutý nos, vysoké čelo a veľké uši a po matke milý a nesmierne dobrotivý úsmev.

— Boli sme chudobní, ale náš život plynul lahodne a veľmi sme v budúcnosť — spomínal Ján XXIII. — Na našom stole chýbal chlieb. Stále iba kukurica a veľmi zriedka aj kúsok mäsa. Deti dostávali trochu domácich sladkostí, ale iba na Veľkú noc a Božie narodenie. Šaty a topánky museli vydržať aj viac rokov a prechádzali z jedného brata na druhého. Ale keď žobrák zaklopal na naše dvere, matka ho vždy posadila k stolu medzi nás.

Trocha dlhšie sa zastavil pred fotografiou kostola v Sotto il Monte:

— Každé ráno o piatej zvony vyzváňali na Anjel Pána a počul som, ako matka hovorí otcovi: „Vstávaj, Batista, zvoní. Šepot modlitby zaplní celý dom postupne tak, ako sme sa aj my, deti, pridávali k modlitbe. Pred odchodom do práce na pole išli sme všetci do kostola na sv. omšu. Všetkých príbuzných dohromady nás bolo v rodine dvadsaťosem. Ak sa niekto oženil, neopúšťal dom; všetky zárobky šli do spoločnej pokladnice, teda všetci mali zabezpečenie, aj starí, aj chorí. Pomáhali sa aj mladým manželstvám v prvom najťažšom období, keď je sto úst na jedenie, ale ruky ešte nezarábajú na chlieb.

Ďalej vyseli tam fotografie dvoch zomrelých sestier, Ancílie a Márie.

— Život nie je ako cesta na mori, — povedal pápež pozeraúc na fotografie. — Vo chvíli lúčenia dávame zbohom tým, ktorých milujeme, s uboleným srdcom a s plačom. Ale keď sa vraciame, čakajú nás na móle iné, drahé nám osoby.

Bolo tam aj veľa fotografií Jána XXIII. z rozličných období jeho života: ako mladého chlapca s vlasmi na ježka, iná v spoločnosti kolegov zo seminára, zas neskoršie s inými kňazmi, ďalšia v skupine bulharských pravoslávnych kňazov s dlhými bradami. A konečne fotografia Angela Roncalliho už v biskupskom rúchu v kruhu štyroch mužov, ktorí zrejme zle sa cítili vo sviatočných šatách a v košeliach s tvrdými goliermi.

— To sú moji bratia, keď ma prišli navštíviť do Paríža, kde som bol nunciom, — vysvetľoval pápež. — To je Giuseppe, ktorý prišiel sem, keď ma urobili pápežom a on vtedy povedal: „Chápem, že nebude to pre teba ľahké. Si otrokom prepychu a nemôžeš robiť to, čo by si chcel“.

Ukazoval na nich rad-radom prstom:

— Zaverio, Alfredo... a Giovanni, ktorý nás už opustil.

Pozrel znovu na fotografie svojich živých i svojich zomrelých a vzdychol:

— Keď sa myslí na minulé časy, ťažko povedať, že nie som starý. Ale keď myslím na dni, ktoré nás čakajú, cítim sa znovu mladí.

Pápež ukazoval ešte iné fotografie blízke jeho srdcu: Madonu z Cavadongi, svätého Karola Boromejského, svätého Františka Saleského, svätého Marka Evanjelistu a svojho milovaného biskupa Tedeschiho. Obišli pomaly celú izbu a zastavili sa pred skriňou. Pápež ju otváral, ako keby sám očakával, čo sa v nej nachádza. Bolo tam niekoľko bielych reverend, červená pelerína, plášť a dole dva rady pápežských črievic, červených a bielych so zlatými vyšívanými krížmi. Aj jeden pár zelených. Vcelku bolo to živé a pestrofarebné, ale pápež pozeral na to akosi s nechufou.

— To sú moje topánky — povedal a spokojne pozrel na svojho hosťa. — Nie všetky sú vhodné pre mňa.

— Zdá sa, že sú dosť tesné — poznamenal Manzù.

— Hej, sú tesné. Najlepšie topánky, aké som mal v živote, dala mi talianska armáda. My všetci Roncalliovci máme veľké nohy, ale tamtie topánky boli veľmi pohodlné. Robili sme v nich veľké pochody a ani sme to nezbadali.

— V týchto je ťažko čo len kráčať.

— Nesmierne ťažko. Zdá sa mi, že je to akási tajná dohoda, aby som nemohol opúšťať Vatikán. Každý raz, keď vychádzam, všetci sú hrozne ustráchaní.

V skríni nachádzala sa aj tiara. Pápež vzal ju do ruky. Bola prepĺnená ozdobami: všetky tri koruny ozdobené klenotmi a olemované zlatými a striebornými stuhami.

— To je dar od dobrého ľudu z Bergama, — povedal pápež. — Ale je to dosť ťažké. No, prosím, pofažkajte si ju.

Manzù vzal tiaru. Bola skutočne ťažká.

— Ach, sto čertov! — zvolal, zabudnúc na chvíľu, že sa nachádza v pápežovej prítomnosti. Ján zavrel oči, ako keby tie slová nechcel vidieť.

— Niet tu diabla, — povedal milo, hľadiac na tento symbol svojho poslania. — Som tu iba ja, chudáčik, ktorý nemôže urobiť to všetko, čo sa od neho očakáva.

A opäť vedel rozohnať rozpaky svojho hosťa a preklenúť most nad priepasťou, ktorá sa otvárala medzi ním a druhou ľudskou bytosťou. Má akýsi zriedkavý dar, ktorý spôsobuje, že každý cíti svoju prináležnosť k tej istej, veľkej ľudskej rodine, pomyslel si sochár.

— Ďakujem, Vaša Svätosť — povedal vracajúc tiaru.

Pápež pozrel na neho žičlivo a potom menej žičlivo na rad črievic:

— Keď zomriem, bude sa o mne vraviť to isté, čo sa hovorievalo o Piusovi X.: „Narodil sa v chudobe, umrel v chudobe.“ A mojím príbuzným nezanechám nič viac, iba požehnanie.

Obišli izbu dookola a zastavili sa pred posteľou, obyčajnou mahagónovou posteľou, nad ktorou čnel baldachýn. Vedľa postele nočný stolík a na ňom rádio starého typu, ručný zvonček a niekoľko kníh, medzi nimi breviár a Sväté Písmo. Tieto predmety zdali ešte viac intímnejšie ako celé zariadenie izby. Tu totiž pápež, v nočnej košeli, bez pozlátených črievic, bez tiary a pektorálu ponáral sa do sna a prídre neúprosný deň, keď sa tu ponorí do smrti.

— Koľko pápežov používalo túto izbu? — opýtal sa Manzù.

— Predo mnou štyria začínajúc svätým Piusom X. Tu bola jeho spálňa počas konkláve a po voľbe sa rozhodol tu zostať miesto toho, že by bol obsadil piate poschodie, kde predtým bývali pápeži. Benedikt XV. býval v susednej izbe, ale Pius XI. a Pius XII. bývali tu tiež. Aj tu zomreli s výnimkou Piusa XII., prvého pápeža, ktorý zomrel v Castel Gandolfo.

Manzù ďalej pozeral na posteľ: zaujímavé, aký dojem môže mať človek, — myslil si, — keď spí na posteli, o ktorej vie, že v nej zomrie. Súčasny človek je v ustavičnom pohybe a nevie, v akej posteli zomrie. Ba ani to nevie, či vôbec zomrie v posteli. Je veľmi možné, že skončí svoj život niekde inde, napr. v aute, hoci tiež nevie, v ktorom. Avšak pápež pozerá na tú posteľ a vie, že je skoro isté, že práve tu sa rozlúči s týmto svetom.

Pokračovanie v bud. čísle.

KATHOLIKOS VASKEN I. (na našom snímku je so Sv. Otcom Pavlom pri svojej návšteve v Ríme v máji t. r.) po návšteve Talianska navštívil aj Francúzsko, kde sa okrem iného stretol aj s parížskym arcibiskupom Kard. Martym.

METROPOLITA PANTELIMON v Korinte navrhol pápežovi Pavlovi VI., pravoslávny patriarchom i vedeniu protestantských cirkví zvať svetovú konferenciu kresťanskej zodpovednosti, ktorá by sa mohla zísť v Korinte.

V RAKÚSKOM SEMERINGU navštívil patriarchu Athenagora kardinál Willebrands, ktorý patriarchovi tlmočil osobné dobrožičenia pápeža Pavla VI. a rokoval s ním o aktuálnych otázkach ekumenizmu.

ANGLIKÁNSKY ARCIBISKUP — PRIMAS dr. Ramsey vydal k svätorečeniu 40 anglických mučeníkov, ktoré sa uskutočnilo v októbri t. r. vyhlásenie, v ktorom zdôrazňuje, že je treba skloniť sa pred každým — či je katolíkom alebo protestantom — keď zomrel za vernosť svojmu svedomiu.

GRÉCKY PRAVOSLÁVNÝ PATRIARCHÁT v Jeruzaleme znovu otvoril teologický ústav a obnovil vydávanie teologického časopisu Nový Sion.

METROPOLITA PIMEN, správca moskovského patriarchátu, rozhodol, aby sa ruská pravoslávna cirkev v Spojených štátoch stala autokefálnou.

CENTRUM MOHAMEDÁNOV V RÍME bude realizované fi-

nančnou podporou libyjskej vlády. Centrum islamu bude mať vo Večnom meste mohamedánsku mešitu, knižnicu, výskumný ústav islamských vied, ako aj priestory pre porady a konferencie.

PROTI MODERNÝM SMEROM v teológii vystúpil predstaviteľ moskovského patriarchátu pri ženevskej centrále Ekumenickej rady cirkví, kde mal prednášku o štruktúre svojej cirkvi, v ktorej okrem iného vyhlásil: „Náklonnosť niektorých cirkevných predstaviteľov k moderným teologickým smerom znamená postavenie sa proti prastarej a nedeliteľnej cirkvi Kristovej.“

BOSTONSKÝ RABIN Dávid Neimann, bude prvým nekresťanom, ktorý začal prednášať na pápežskej univerzite Gregorianum. Rabin dr. Neimann bude prednášať do konca budúceho mája o najnovšej literatúre, ktorá sa zaoberá otázkami a problémami Nového zákona.

PATRIARCHA ATHENAGORAS z Carihradu poslal krásne posolstvo do mariánskej svätyne vo Fátime:

„Nech matka božia, Theotokos, ktorú tak hlboko uctievať naše dve Cirkvi, oroduje u svojho Syna za ich úplné zjednotenie! Pútnické miesta ako je Fatima sú žriedlami duchovného oživenia a zbožnosti. Presvätá Mária, vypočuj naše modlitby za našu spásu a za pokoj v Cirkvách a vo svete!“

METROPOLITA NIKODYM, vedúci odd. pre zahraničné styky ruskej pravoslávnej cirkvi prijal 18. júna t. r. gen. tajomníka OSN U Thanta pri príležitosti jeho návštevy v ZSSR.

V ÍRSKU vytvorila protestantská i katolícka cirkev spoločnú skupinu k sociálnej práci. Má sa zapodievať predovšetkým problémami zamestnania, byvania a alkoholizmu. Táto skupina vznikla ako protest proti pouličným bojom medzi katolíckimi a protestantskými v Belfastu a Londonderry.

KARD. WILLEBRANDS, vedúci sekretariátu pre jednotu kresťanov vyhlásil medzi novinármi, že kontakty medzi katolíckou cirkvou s ostatnými cirkvami sú už tak ďaleko, že by mohli a mali o 5 až 10 rokov priviesť k vytvoreniu ozajstnej jednoty.

ZBLÍŽENIE katolíckych Chorvátov s pravoslávnyimi Srbmi je „reálne a hlboké“ — napísali české Katol. noviny z 21. júna t. r. odvolávajú sa na nemenovanú poprednú pravoslávnu revue. V správe sa okrem iného píše, že zvlášť dobrý styk medzi oboma náboženskými komunitami je v Dalmácii, kde sa konajú modlitby na spoločné úmysly.

V NEAPOLI bolo v nedávnych dňoch výročné pracovné ekumenické zasadnutie predstaviteľov katolíckej cirkvi s predstaviteľmi Svetovej rady cirkví, kde sa prerokovali problémy aktuálnych možností ďalšej spolupráce.

Chceme zjednotiť kresťanov? Je to naliehavé volanie čias... Aj tí druhí chcú to isté. Patrime predsa spolu, tak ako celé ľudstvo, ktoré vo svojom dejinnom dozrievaní sa zlieva v jednotu. Každý a všetci tí, ktorí akýmkoľvek spôsobom pracujú a sa usilujú o zblíženie národov, poskytujú tú najvzácnejšiu službu sebe aj celému ľudstvu a konajú v znamení narastania ľudskej histórie do novej polohy všeobecného mieru, bratstva a jednoty. Svet je pre nás všetkých domovom a nie je veľký! Zijeme v tesnej blízkosti, vedľa seba. Veď, čože sú to za vzdialenosti, keď sme schopní obletieť dnes celú zemeguľu ani nie za 100 minút! A za pár hodín komfortného letu v nadoblačne sme u svojich protinožcov na tejto planéte...!

Napriek tomu, aká diaľka nás deli mnohokrát od srdca k srdcu, od suseda k susedovi... Treba, aby sme sa navzájom našli, musíme sa navzájom nájsť, ak nechceme opomenúť naše dejinné poslanie. Ano, musíme sa nájsť. Tak jednoducho.

bez páťosu, nenáročne, ako to život prináša. Treba si byť navzájom ľud-

sky blízko. A to kdekoľvek: v práci, na stanici, v autobuse alebo v mestskej doprave, v čakárni na letisku, v kempingových priestoroch pri táborení a horolezeckých túrach, pri rozptýlení, oddychu a zábave. Ale najmä v navštevovaní, keď kríž nás pritláča: kríž bolesti, utrpenia, pohromy, núdze či už materiálnej alebo duchovnej... Každodenný život a údel generácií v ľudskej rodine nikdy nie je skúpy na príležitosti. Treba len mať citlivé a otvorené srdce.

Nalomený kríž je výrazom skutočnosti rozdelenia, s ktorým sa nesmieme zmieriť!

Najcitlivejšie miesto v našej duši, ktoré sa nás všetkých dotýka, je spoločné vedomie, že sme dieťkami jedného Otca a že sme vykúpení smrťou a zásluhami jeho Syna. A navyše, túto radostnú zvest máme odovzdať celému svetu aj tým, čo prídu po nás.

Akože môžeme zotrvať v rozdelení, ak nám má svet uveriť...?!

MARIÁN SKALA

PAPEŽ PAVOL VI. prijal 112-člennú delegáciu Macedónskej socialistickej republiky, ktorá prišla do Ríma, aby mohla byť prítomná pri odhalení pomníka sv. Cyrila, apoštola slovanských národov.

7. VÝROČIE SMRTI JANA XXIII. spomenul jeho nástupca pápež Pavol VI. tichou službou Božou pri jeho hrobe, na ktorý po obradoch položil veľkú kyticu kvetov.

FILIPINY A AUSTRÁLIU navštívi pápež Pavol VI. v jesennom období. Má to byť pápežova najdlhšia cesta mimo Ríma, lebo potrvá až dva týždne.

V LITOVSKÉJ SSR vysvätil v nedávnych dňoch biskup Labukas 8 novokňazov a v Lotyšskej SSR biskup Vaivods 4 novokňazov.

V RÍME ZOMRELA vo veku 84 rokov najmladšia sestra pápeža Pia XII. Alžbeta Rosignani-Pacelli.

Arcibiskup H. CAMARA bol promován na čestného doktora lovaňskej univerzity. Slávnostnej promócie zúčastnil sa aj kard.-primas Suenens.

BISKUPI BOLÍVIE vydali spoločný pastiersky list, v ktorom žiadajú čím skoršie zastavenie vojny vo Vietname.

ANGLICKÍ BISKUPI vyslovili svoju solidaritu s biskupmi Rodezie, ktorí nekompromisne bojujú proti vládnej politike rasovej diskriminácie.

ECUADORSKÝ ARCIBISKUP z Guayaquilu rozhodol, že peniaz určené na opravu arcibiskupskej katedrály použije k výstavbe nemocnice.

V JUHOSLOVANSKEJ RIEKE, ktorú Sv. Stolec pred nedávnom povýšil na arcibiskupstvo, intronizovali prvého arcibiskupa, ktorým sa stal dr. V. Burič.

ZEMETRASENIU V PERU padlo za obeť 450 chrámov a okolo 700 ostatných cirkevných budov.

SOLÚNSKY METROPOLITA pravoslávnej cirkvi zakázal duchovným svojho arcibiskupstva mať auto. Kňazov, ktorí nedodržia tento príkaz postihne cirkevným trestom.

NA KUBE pripravuje sa na kňazstvo 47 mladých kandidátov, ktorí študujú v dvoch kňazských seminároch v Havane a Santiagu.

TOULOUSKÝ ARCIBISKUP J. Guyot pred nedávnom vyhlásil, že „Francúzsko by získalo mimoriadnu úctu, keby sa zrieklo výroby vodíkovej bomby, čím by súčasne ukázalo významný postoj, ktorý by mal mocný vplyv na mnohé štáty, nateraz ešte so zdržanlivým postojom.“

Motu proprio pápeža Pavla VI. „Matrimonia mixta“ bolo podpísané 31. III. 1970 a vstúpi v platnosť 1. októbra t. r. Obsahuje 17 bodov.

Nakoľko autentický text nemáme ešte poruke, podľa predbežných informácií dôležité sú tieto body úpravy, ku ktorým sa ešte pridávajú prevádzacie nariadenia biskupských konferencií:

1. Bez dišpenzácie príslušného ordinariátu nemôže byť uzavreté miešané manželstvo medzi katolíckou stránkou a pokrstenou nekatolíckou stránkou.

2. Manželstvo katolíckej stránky uzavreté s nepokrstenou stránkou bez dišpenzácie ordinariátu je z cirkevného hľadiska neplatné.

3. Odteraz sa vyžaduje iba od katolíckej stránky vyhlásenie, že všetky detky budú pokrstené v katolíckom kostole a vychované v katolíckom náboženstve v katolíckej stránke sa vynasnaží aby neutrpelo jej náboženské presvedčenie, ani náboženské presvedčenie dieťaťa. Ne-katolícka stránka musí byť o týchto podmienkach informovaná. Odpadá podpísanie reverzu, ako tomu bolo dotiaľ. Bližšie podrobnosti určia biskupské konferencie.

4. Pred uzavretím manželstva musia byť stránky informované o podstatných vlastnostiach manželstva.

5. Kánonická forma uzavretia manželstva ostáva aj naďalej v platnosti. Výnimky upresnia biskupské konferencie.

6. So splatočnou platnosťou sa odstraňujú od 1. októbra 1970 všetky exkomunikácie, ktorým boli stihnuté katolícke stránky, ktoré buď neuzavreli manželstva v katolíckom kostole, alebo nezachovali reverz o katolíckej výchove detí. Tým sa postihnutým stránkam znovu umožňuje prístup k spoločenstvu Cirkvi.

Upozorňujeme, že len čo budeme mať oficiálny text a príslušné prevádzacie nariadenia ordinariátov, k téme sa znovu vrátíme.

(KN č. 21/1970, str. 3)

Nová svätica (Sv. Terézia Couderc)

Krása kvetnatej záhrady spočíva v jej pestrosti a rozmanitosti. Každý záhon, každý kvet poskytuje svoj samostatný lahodný pôvab. Kvetmi nebeskej záhrady sú naše sväté vzory.

Náš zbožný ľud pozná a uctieva sv. Terézu Ježiškovu i sv. Terézu z Lissieux. K týmto dvom, nám známym sväticiam, pribudla ďalšia sv. Terézia Couderc, svätorečením dňa 10. mája t. r.

Sv. Terézia Couderc narodila sa 1. II. 1805 v juhovýchodnom Francúzsku. Už prvý priamy kontakt s velebnosťou Božou vo Svatosti Oltárnej zanechal v jej srdci nezmazateľné stopy. V mestečku Louvescu bol hrob v tom kraji populárneho svätca Františka Regio. Ako dospelá, stará sa o útulok pre nespočetných pútnikov, prichádzajúcich k hrobu sv. Františka Regio. Sama vstupuje do rehole sestier sv. Františka, a po čase stáva sa jej predstavenou.

Tajomné mystérium Poslednej večere Pánovej, ktoré sa odohrávalo v tejto miestnosti, kde apoštoli spolu s Preblessenou Pannou Máriou v zbožnosti, rozjímaní a modlitbách očakávali príchod prisľúbeného Potešiteľa — Ducha svätého, zaujalo jej myseľ. Tajomnosť a zbožnosť tejto atmosféry, ktorá vládla v miestnosti večeradla, dali podnet k nestadoj úcte „P. Márie z Posledného večeradla“ v rámci nou založenej Kongregácie. Cieľom tejto ženskej kongregácie sa stalo napomáhať apoštolátu šírenia viery utiahnutosťou života, v sebaobetavosti, pohrúžení do seba, v rozjímaníach a modlitbách.

Sv. Terézia Couderc zomrela r. 1885. Svojím životným spôsobom pripomína nám, aby sme sa aj my viac venovali svojej duši, zamysleli sa častejšie nad zmyslom a poslaním nášho tuzemského putovania.

Že pri jej svätorečení 10. mája t. r. nešlo len o formálny cirkevný akt, ale o závažnú duchovnú a národnú údaosť, svedčí aj prítomnosť zástupcu francúzskej vlády.

T. F.

Profil Pavla VI.

Veľmi zaujímavú knihu napísal Ján Guittón. Člen Francúzskej akadémie pod názvom „Dialogy s Pavlom VI“. Kniha je napísaná vo forme rozhovoru. Rozhovory medzi spisovateľom a pápežom neboli za horúca písané, neboli ani nahrávané, ale dozrievali pomaly v duchu porozumenia a priazne. Spisovateľ pútavým spôsobom opisuje stretnutia s Mons. Montinim z čias jeho pobytu v Ríme i v Miláne a nenápadným spôsobom podáva celú mladost a rast nadaného kňaza, neskoršieho milánskeho arcibiskupa, kardmála a majstrovský portrét muža, ktorý sa stal pápežom. Rozhovory o obľúbených pápežových autoroch, ako je sv. Augustín, Dante, Shakespeare a kardinal Newman, sú azda najkrajšou časťou knihy, kde sv. Otec vyznáva svoju lásku a porozumenie pre ekumenické postrehy týchto autorov.

Pápež trpezlivo vypočuje svojho partnera, s ktorým vedie dialóg. Prejaví súhlas v premnohých otázkach, ale skromne vysvetľuje aj svoj názor na veci. Pápež vie veľmi dobre, že nič nie je jednoduché, ale často veľmi zložitá. Pápež Guittóna nie je z bronzu. Jeho telo je útle, duch ochotný trpieť. Pod povrchom jemnosti je hlboká vôľa, ktorá sa prejavuje keď ide o nejakú vec, ktorú pokladá za svätú. Pápež je tu predstavený ako človek našej doby. Pavol VI. žije s nami a cíti s nami.

Aj pápež má svoje starosti a utrpenia. „Aj pápež potrebuje pomoc, — povedal Pavol VI. 17. II. 1965.“ Ten, kto vidí jeho osobu a prácu iba zvonku, mohol by si predstavovať, že pápež žije v atmosfére najvyššej pohody, kde je všetko krásne, ľahké a nádherné. V každom okamihu stojí pred ohromnými, mimoriadne ťažkými problémami veľkou zodpovednosťou. Dominantou duchovného profilu Pavla VI. je nezlomná a rozhodná vôľa byť verným služobníkom Krista a ohlasovateľom jeho zjavenej pravdy.

M. P.

Na sviatok apoštolských kniežat sv. Petra a Pavla prijal v prešovskej katedrále kňazskú vysviacku tohorodný absolvent pražskej Cyrilometodejskej bohosloveckej fakulty dp. o. Ján Ga j d o š. Novokňaz pochádza z Bardejovskej Záhavy. Svoju prímichnú službu Božiu oslávil v meste svojich základných a stredoškolských štúdií v Bardejove na sviatok sv. Cyrila a Metoda v nedeľu 5. júla t. r. K obom významným udalostiam sa vrátíme v bud. čísle.

KOŠICE — 27. mája t. r. sme boli svedkami veľmi smutného rozlúčenia so 17-ročnou Valinkou Nanincovou, ktorá podľahla po dlhej a ťažkej, avšak trpezlivo znášanej reumatickej chorobe, zákernej smrti. Dojemne zaznievali slová posledného rozlúčenia z úst spolužiakov zomrelej i prosby a modlitby veľkého počtu účastníkov pohrebu za pokoj a večné blaho jej mladej duše.

— 2. júna t. r. rozlúčili sa belžianski občania a s nimi i početní košíckí priatelia s p. Antonom Minčíkom, 96-ročným riaditeľom školy, ktorý pôsobil v Belži 37 rokov. Za jeho bývalých vďačných žiakov úprimnými slovami úcty a uznania sa zo zomrelým rozlúčil okr. dekan o. V. Skorodenský.

— 29. júna v košíckom dóme oslávil svoje zlaté kňazské jubileum kanonik a správca fary U kráľovnej pokoja, veľký podporovateľ nášho časopisu vsdp. o. Vojtech Jančáry. Spolu s ním oslávil svoje strieborné kňazské jubileum i vdp. Michal Kľučár, s menom ktorého sa stretávame na stránkach Katol. novín i nášho časopisu. Za gr.-kat. veriacich oboch jubilantov pozdravili okr. dekan V. Skorodenský a miestny farár B. Demko.

Autorom snímky je o. Marián Potaš, RSvBV.

DR. M. DUDÁŠ, gr.-kat. biskup hajdudorožský v sprievode riaditeľa biskupského úradu navštívil územie, ktoré bolo postihnuté povodňou. Na miestach živelnej katastrofy nezistoval iba škody na cirkevných objektoch, ale stretával sa aj s veriacimi, ktorých prišiel povzbudiť v ich ťažkej situácii. „Kto dopustil navštívenie, podá aj milosť a duševnú silu k jeho znášaniu v kresťanskom duchu“ — povedal k zhromaždeným kňazom a veriacim čengerského okresu.

ZAVADKA, naša najvyššie položená gréckokatolícka farnosť v okrese Spišská Nová Ves, zažila v nedeľu 7. júna deň duchovnej radosti a milosti. Dvadsaťsedem dieťok, ktoré na to príkladne pripravil miestny duchovný správca o. dekan Emil Zorván, po prvý raz prijalo Božského Spasiteľa pri svätom prijímaní. Pri tejto význačnej príležitosti prijalo Svätostného Spasiteľa na 300 veriacich, najmä rodičov a príbuzných prvoprijímajúcich.

Po sv. prijímaní a po Službe Božej, 38 veriacich, prijalo Ducha svätého vo sviatosti miropomazania — birmovania.

HRČEL — 7. júna t. r. v tejto filiálke farnosti Zemplínsky Branč a Veľatý mali veriaci oboch obradov slávnostnú posviacku nových zvonov, ktoré nesú meno sv. bratov Cyrila a Metoda a sv. Františka Saleského. Posviacku vykonali o. dekan A. Kapušanský a I. Vasilčák. Sv. liturgiu slúžil trebišovský dekan o. I. Vasilčák za asistencie miestnych správcov farnosti o. Jána Hudáka a o. Michala Čarného. Kázal o. dekan A. Kapušanský.

BRATISLAVA — 2. júna t. r. na bratislavskej CM bohosloveckej fakulte úspešne absolvoval záverečné štátne skúšky z celej teológie a dosiahol akademickú hodnosť Licenciáta teológie o. Juraj Bujňák, okr. dekan vranovský. Úprimne blahoželáme!

V BRATISLAVSKOM DÓME sv. Martina udelil v nedeľu dňa 21. júna t. r. najd. Otec biskup dr. R. Pobožný kňazské svätenia 21 jánom — tohorodným absolventom bratislavskej Cyrilometodejskej bohosloveckej fakulty. MINISTER KULTÚRY SSR Miroslav Válek prijal v pondelok 22. júna t. r. pri príležitosti oslavy 25. výročia oslobodenia našej vlasti vyše 100 rím. kat. duchovných zo všetkých dekanátov na Slovensku k priateľskej spoločnej besede.

100. VÝROČIE NARODENIA otca biskupa, prvého apoštolského administrátora trnavského dr. Pavla Jantaucha, ktoré pripadlo na 27. júna t. r. spomenuli obšírnym príspevkom dr. J. Čížika Katolícke noviny č. 25, str. 4. V BRNE — HUSOVICIACH oslávil počiatkom júna 60. výročie trvania farského chrámu slávnostnou bohoslužbou. V tejto rozsiahlej farnosti žije aj veľa našich krajanov, príslušníkov oboch obradov.

VO VÝŠEHRADSKOM CHRÁME sv. Petra a Pavla boli slúžené v dňoch 4. a 5. júla staroslovanské chorálne bohoslužby pri príležitosti sviatku sv. Prokopa a sv. bratov Cyrila a Metoda.

O. ALEXANDRA DUCHNOVIČA poznáme viac ako básnika a vlasteneckého priekopníka. Je však menej známo o ňom, že bol i skúseným a zaslúžilým znalcom cirkevno-právnych predpisov a odborným bohovedným spisovateľom. Najmarkantnejšie to prezrádza jeho dvojzväzkový latinský spis: CORPUS IURIS, ktorý zpracoval podľa vtedy platných cirkevných kánonov, konštitúcií a dekrétov. Spomenutý spis vydal v tlačiarňi Ed. Redlitz v Prešove r. 1847. Je určený pre praktické potreby duchovenstva, pre cirkevných radcov, notárov a advokátov a tiež pre spovedníkov „modernis temporibus accomode deductum“. I citovaný latinský text podtitulu Duchnovičovej knihy ukazuje na jeho príklon k modernosti, to znamená k súčasnosti, v ktorej žil.

Duchnovičova kniha je určená predovšetkým širokému okruhu čitateľov z radov kňazov oboch obradov. Je to veľmi krásny, presvedčivý a pôsobivý dôkaz jeho tolerantnosti, rozhladenosti a neobvyčajnej odbornej teologickej úrovne.

Zabudnuté a v Duchnovičových životopisoch nedocenené dielo tohto významného osveto-duchovného priekopníka minulosti, Slovana, vlastenca a šľachetného kňaza odovzdal 22. júna t. r. do rúk tlač. referenta Spolku sv. Vojtecha a redaktora Slova Dr. Emila Korbu jeho terajší majiteľ vfdp. kanonik o. Emil Mydlík, 84-ročný kňaz nášho biskupstva, ktorý žije na zaslúženom odpočinku v Košiciach s priateľmi, aby nedocenený význam a málo známy profil Duchnoviča — teológa bol pripomenutý aj dnešným našim kňazským generáciám.

A. K.

MILOSRDNÝ SAMARITÁN

Jeden zákonník, ktorý stal opodiaľ, keď Pán prepúšťal svojich učeníkov, chcel ho uviesť do rozpakov a spýtal sa ho: „Majstre, čo musím robiť, aby som získal život večný?“ Ježiš mu odpovedal: „Čo je napísané v zákone? Veď ho predsa poznáš.“ A zákonník: „Miluj Pána, svojho Boha, z celého srdca a miluj ho z celej duše a zo všetkých síl svojej mysle. A miluj bližného svojho ako seba samého.“ Ježiš riekol: „Naozaj, tak je to. Jednaj podľa toho a budeš žiť.“ Zákonník sa však nechcel dať odbiť, ale pýtal sa ďalej: „A kto je môj bližný?“ Tu Ježiš prehovoril, nie priamo k nemu, ale k všetkým prítomným: „Šiel istý muž z Jeruzalema do Jericha a upadol medzi zbojníkov. Zrazili ho k zemi, ukradli mu všetko, aj šaty, polomŕtveho nechali ho ležať v priekope a utiekli. Za krátky čas šiel tou cestou kňaz, videl ležiaceho muža a šiel ďalej. Potom prišiel k tomuto miestu kňazský sluha a tiež šiel ďalej. Stalo sa však, že k miestu, kde ležal tento polomŕtvy človek, prišiel muž zo Samárie. Hneď, keď ho zbadal, prišlo mu ho strašne ľúto. Pristúpil k nemu, nalial mu na rany olej a víno, obviazal mu ich, vyzdvihol ho na svojho osla, dopravil do najbližšieho hostinca a ošetril mu ranu. Na druhý deň musel tento Samaritán pokračovať v ceste. Pri rozlúčke vzal miešok s peniazmi a povedal hostinskému: „Prijmi to a ošetruj ho, dokiaľ sa neuzdraví. Ak to bude trvať dlhšie a budeš potrebovať viac, nahradím to, až sa budem vracáť. — Nuž, pýtam sa ťa, ktorý si sa pýtal mňa: kto je bližným človeka, ktorý upadol medzi zbojníkov?“

Tento úryvok je z knihy, ktorá pred nedávnom vyšla v nakl. Vyšehrad pod názvom Veľký príbeh biblie. Jej autorom je ST. ANDRES.

Malý svätec bojuje o duše

Dominik dobre vedel, že to, čo predovšetkým má hodnotu, sú duše, vykúpené krvou drahého Spasiteľa. Don Bosko mu jasne povedal:

— Jedna vec, ktorá ti pomôže stať sa svätým, je usilovať sa získať duše Pánu Bohu.

Táto vec tak zaujala Dominikovho ducha, že neraz zvolal: „O, aký by som bol šťastný, keby som mohol získať Bohu všetkých!“

Dominik bol chlapec veselý. Niet teda divu, že ho všetci mali radi a každý bol šťastný, keď si mohol s ním zahrať. Dominik však ani v hre nezapadol na duše svojich priateľov. Keď bola hra v najlepšom, tu sa často stávalo, na čo by si nik ani len nepomyslel: Dominik prerušil hru a vrazil svojmu spoločníkovi:

— Nechcel by si mi urobiť radosť?

— Ale áno, len povedz, akú?

— Ja idem v sobotu na svätú spoveď. Nechcel by si ísť aj ty so mnou?

Spoločník, chcúci pokračovať v hre, ako aj urobiť mu radosť, mysliac si, že sobota je ešte ďaleko, prisľúbil. V sobotu potom šli spolu do kostola a po Dominikovi sa vyspovedal aj jeho získaný malý kajúcnik.

Podobne získal cez týždeň i viacerých spoločníkov, takže Don Bosko o ňom hovorieval:

— Dominik Sávio mi prifahuje do siete viac rýb svojimi hrami ako kazatelia svojimi kázňami.

Niekedy sa však stalo, že niektorý chlapec mu celý týždeň sľuboval, no v sobotu, akoby sa bol prepadol, nie a nie ho nájsť. Keď sa neskôr Dominik s ním stretol, položartovne mu vrazil:

— Ej ty huncút, ale si ma dostal!

— Vieš, Dominik, nehnevaj sa, ale nebol som pripravený.

— Ťuž, urobil si ústupok pokúšiteľovi, ktorý bol dobre pripravený ťa prijať. Teraz si ešte menej pripravený, ba si aj nedobrej nálady. Vzhop sa, stojí to za to a uvidíš, aký budeš šťastný.

Tento potom, len čo sa vyspovedal, dobehol k Dominikovi a žiaric šťastím, mu vrazil:

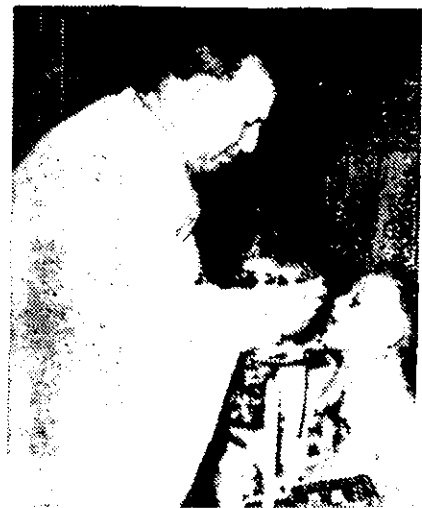
— Mal si pravdu, Dominik. Som naozaj šťastný.

Inakedy zase náš malý apoštol, keď mal dáky cukrík, zákusok, a pod., vyzdvihol ho do výšky a volal: „Kto ho chce, kto ho chce?“

— Ja, ja... — volali chlapci okolo neho.

— Pomaly, pomaly. Dám ho tomu, čo mi lepšie odpovie na moju otázku z katechizmu!“

Nato sa úmyselne pýtal tých nedbalejších a len čo niektorý z nich aspoň trochu uspokojivo odpovedal, dal mu sľúbený predmet. Tak chcel získať Pánovi predovšetkým tých chlapcov, ktorí to najviac potrebovali.

A SME PO PRVOM SVATOM PRIJÍMANÍ našich malých. V znamení prípravy naň sa niesli uplynulé mesiace od sviatkov Veľkej noci. Stalo to oboje a námahu, kým sa na to pripravili po každej stránke. Kým si osvojili potrebné vedomosti, sformulované síce do jednoduchých poučiek, ale obsahujúce vážne životné pravdy, podľa ktorých sa majú už teraz aj oni — tak ako my všetci — riadiť nielen v oblasti svojich slov ale aj svojich skutkov. Na teraz a na celý život pripadá už aj im povinnosť konfrontovať svoje postoje k skutočnosti života so zásadami, ktoré ľudský život činia kresťanským životom a dávajú jeho vŕšednému, každodennému toku nové usmernenie a nadprirodzené posvätenie. Posledné dozvuky týchto slávností v našich farnostiach, či už v mestečkách, mestách alebo na dedinách sa akoby premieňajú na radosť odovzdávanie pamätných obrázkov, ktoré preberajú so žiariacimi očami a dojatými nevinnými srdiečkami. Kiež sú spomienkou aj pripomienkou toho, na čo sa nemá nikdy zabudnúť. Milé chvíle a vzácne okamžiky života by si každý rád predĺžil na celý život, ba na celú večnosť. A dá sa povedať, že je to možné. Dosah každého dobrého skutku, slova, myšlienky a činu, vykonaného s čistým úmyslom a v znamení záladného zákona, ktorým sa má kresťan riadiť vo svojom živote a ktorému hovoríme, že je to prvé a najväčšie prikázanie lásky k Bohu a bližnému, rozhodne presahuje chvíľu, v ktorej sme ho vykonali alebo vyslovili, pretrvávajú okamžiky a pevne zakotvuje v mori nekonečného dobra a lásky. A tak aj chvíľky a momenty, zachytené na fotografických záberoch z prvých svätých prijímaní, ktoré sú vám tak vzácne a milé, pripomínajú a pripomenú to všetko čo s vašim životom ako milé, vzácne a krásne súvisí, čo sa udialo a čo je nehmyné. Naš Spasiteľ nech je vám stále blízko!

Marián Skala

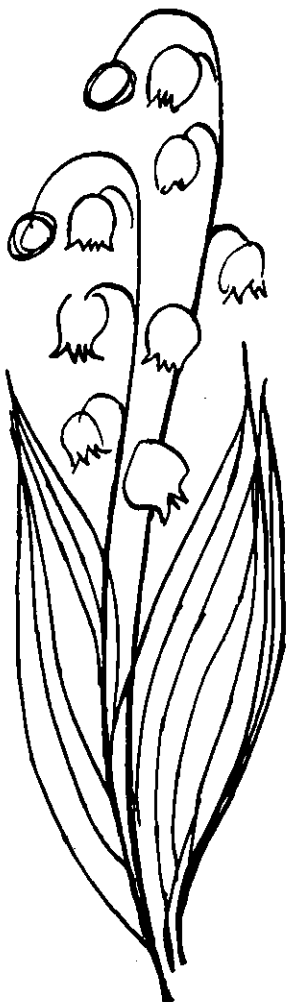

ATHOS — je názov knihy vynikajúceho znalca byzantskej teológie a fotografa P. Hubera. Vydalo ju naklad. Atlantis v Curychu. Dielo prináša — podľa informácií časopisu Nové knihy č. 26/1970, str. 4 — výsledky autorovho dlhoročného štúdia v kláštoroch na hore Athos a zoznámuje s neznámymi pokladmi tejto jedinečnej rezervácie byzantského duchovného života a umenia.

RENEŠANČNÁ LYRA — Výber z diela klasika staršej poľskej literatúry kňaza-básnika J. Kochanovského, ktorý spolu s M. Rejom predstavujú v literatúre bratského poľského národa „zlatý vek literatúry“. Vydal Tatran. Cena 12 Kčs.

VELKÝ PRÍBEH BIBLIE od St. Andreasa v preklade R. Černého vydalo naklad. Vyšehrad. Modernou rozprávačskou formou sú tu vyličené príbehy Starého a Nového zákona. Ukážku z tejto knihy prinášame na str. 15. Kniha má 468 str. a viaz. v púzde stojí 32.—Kčs.

SEDLIACKY ŽALM — najznámejší román slávneho nizozemského autora F. Timmermansa vyšiel v Hviezdoslavovej knižnici, ktorú vydáva nakl. Tatran. Je to oslava zdravého jadra prostého pracujúceho človeka s bohatstvom pekných a povzbudzujúcich myšlienok. Str. 151, cena 14.—Kčs. Autor je v celom svete známy ako tvorca životopisných románov.

OD SMRTI BENEDIKTA KIŠDIHO, rodáka zo Sečian, jágerského arcibiskupa a zakladateľa košickej univerzity uplynulo 22. júna t. r. 310 rokov.

SEDEMSTOROČNÝ KOSTOL V ZEHRE je jedným z najzachovalejších dvojloďných gotických kostolov pod Braniskom a vyniká okrem steroňlosti aj mimoriadnym bohatstvom stredovekých fresiek. Slovenskí filmári o tejto vzácnej stavebno-umeleckej pamiatke natočili dokumentárny film s pozoruhodnými zábermi a stručným názvom: *Zehra*.

V **RÁMCI TYŽDŇA BULHARSKEJ KULTÚRY** v Košiciach vystavovali v júni t. r. vo Východoslovenskej galérii „Bulharské staré umenie“. Kvalitné reprodukcie sakrálného umenia — prevažne starobylých ikon — z chrámov, múzeí a galérií dávali možnosť obdivovať bohatstvo kultúry bratského národa.

NITRIANSKA KATEDRÁLA bola vyzdobená novými farebnými oblokmí, ktoré pripomínajú jubileum sv. solúnskych bratov a ich nasledovateľov: sv. Gorazda a Bystrika. Okná vyhotovilo Ústredie umeleckých remesiel v Brne podľa návrhu akad. maliarky Edity Ambrušovej.

IKONY Z VÝCHODNÉHO SLOVENSKA — je názov výstavy, ktorú usporiadali vo Výstavných sieťach Galérie výtvarného umenia v Prešove. Sprístupnili tam 31 ikon z Bardejovského, 7 z Prešovského a 3 ikony z Košického okresu. Jednou z najstarších a najzaujímavejších je ikona sv. Juraja z Hunkoviec zo 16. st.

MEDZINÁRODNÝ ORGÁNOVÝ FESTIVAL 1970 sa skončil 8. júna t. r. v košickej katedrále sv. Alžbety. Festival prebiehal od 18. mája vo viacerých východoslovenských kostoloch a vystupovali na ňom domáci i zahraniční umelci.

O. JÁN DOKULIL, popredný český kat. básnik, dožil sa 3. júla svojej požehnanej šesťdesiatky. Pôsobí a žije vo Svitavke u Letovic v brnenskom biskupstve.

V **JÁGERSKEJ BAZILIKE** pri poslednej májovej pobožnosti bol chrámový koncert, na ktorom Šimon Alexander, biskupský radca, kapelník a organista baziliky predviedol partitúry z diel Bacha, Mozarta, Schuberta a Gounoda. Kážeň pri tejto príležitosti predniesol arcibiskup P. Brezáneczy.

V **POLSKÝCH KATOWICIACH** otvorili na biskupskom úrade výstavu sakrálného umenia, kde vystavili 82 diel z rôznych umeleckých remesiel. Výstavu otvoril sám biskup o. H. Bednorz.

KATOLICKÁ ENCYKLOPÉDIA vydadajú v 12 zväzkoch v poľskom Lubline. Pracuje na nej 45-členná kolektíva, ktorý vedie 4 členná hlavná redakcia. Encyklopédia je určená širokému okruhu záujemcov.

TADEUSZ BREZA autor známych kníh (Bronzová brána, Úrad), zomrel vo Varšave po dlhšej ťažkej chorobe vo veku 65 rokov.

GRAHAM GREEN, popredný anglický spisovateľ, aj u nás hojne prekladaný, oznámil že sa zrieka čestného členstva Amerického akademie umení a vedy na protest, že táto Akadémia nezaujala včas stanovisko k postoju USA k voľne vo Vietname.

RAKÚSKA POŠTA vydala k 150. výročiu smrti patróna Viedne sv. Klementa Mária Hofbauera osobitnú známku s jeho portrétom.

JEAN QUITTON, známy francúzsky katol. autor, vydáva v Paríži knihu: *Paralelné profily*. Rozoberie v nej vždy dve protichodné osobnosti napr. Pascal a Leibniz, Newman a Renan, Chardin a Bergson, Claude a Heidegger.

V **SALZBURSKEJ KATEDRÁLE** je po celé letné obdobie prístupná výstava plastik Bolesnej Bohorodičky, pochádzajúcich zo 14. a 15. st.

ŠIKMÁ VEŽA v PISE bude opravená a pevnejšie podporená. Na záchranu tejto slávnej historickej a stavebno-umeleckej pamiatky rozhodla sa venovať talianska vláda 100 tisíc dolárov.

PAMIAŤKE PATRIARCHU ALEXIJA, nedávno zosnulého patriarchu Moskvy a celej Rusi, zriadiť v moskovskom kláštore sv. Sergeja múzeum, zasvätené jeho pamiatke. Posvätná synoda ruskej pravoslávnej cirkvi okrem toho podukatia založila štipendiálnu základňu označenú menom patriarchu pre štíťoch najlepších a najnadanejších poslucháčov teologických akademii v Moskve a Leningrade. Zároveň pokračuje sa vo vydávaní diel zosnulého.

1900. VÝROČIE PRIJATIA KRESTANSTVA oslávi India v r. 1972. Pri tejto príležitosti bude vyhlásený svätý rok Indie.

50 ROKOV OD ZALOŽENIA košického gymnázia, na ktorom študovali i mnohí naši kňazi oslávili odhalením pamätnej tabule prvému riaditeľovi K. Murgašovi.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza raz mesačne. Redakcia a administrácia Košice, Moyzesová 50. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave v ČN. Rediguje dr. Emil Korba. Uzavierka čísla je 25. v mesiaci pre nasledujúce čísla. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. Cena jedného výtlačku 2 Kčs.